

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középmunkásainak hetilapja. — Az Ipartestületi Szövetség, az aradi Iparos Ország, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Szindikátusok Szövetsége hivatalos lapja. Együtt a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Podgora Ujag”-gal.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Guvernul desfiintează corporatiile comerciale, industriale și muncitorești

Consiliul Legislativ discută, într-una din sesiunile sale, un proiect de lege de mare interes profesional pentru comerț, industrie și muncitori. Acest proiect după ce se ocupă cu pregătirea profesională a diferiților factori de producție, desființează toate corporațiile comerciale, industriale și muncitorești.

Textul privitor la desființarea corporațiilor este următorul:

Se desființează:

Corporațiile înființate prin art. 122 și următoarele din legea XVII, 1884 pe teritoriul Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului.

Corporațiile și federațiile de corporații organizate prin art. 106 și următoarele din regulamentul industriei prin legea din 15 Februarie 1917 pe teritoriul Bucovinei.

Se mențin, însă, reuniunile comerciale, industriale și muncitorești. Astfel se prevede:

„Se mențin reuniunile înființate pe temeiul articolului 149—154 din legea XVII din 1884, etc.

„Centrala reuniunilor de industrie, comerț și muncitori cu sediul prezent la Cluj, precum și

toate reuniunile membre ale Centralei se mențin și se recunosc persoane juridice”.

Potrivit proiectului prezentat Consiliului Legislativ patrimoniul corporațiilor desființate trece la Camera de muncă și va servi în scopuri muncitorești.

Dacă patrimoniul este deficitar sau dacă vreuna din corporațiile desființate prin proiect are datorii mai mari decât activul, care se poate realiza printr-o lichidare imediată, atunci Camera de muncă va putea refuza preluarea activului și atunci se va proceda la o lichidare potrivit unor anumite stipulații ale legii.

Prin proiect se atribuie un plus de atribuții atât Camerelor de comerț cât și Camerelor de muncă.

Scopul proiectului de lege trimis Consiliului Legislativ — și care face parte integrantă din proiectul de lege pentru pregătirea profesională, — e, pe de o parte, să unifice regimul organizațiilor profesionale din întregul cuprins al țării iar, pe de altă parte, să înlesnească naționalizarea corporațiilor din Ardeal.

șovetăsegei și a munkakamarák șovetăsegei véleményezését kikérte.

A 4-ik szakasz kivonja a törvény rendelkezései alól a szakiskolákat és továbbképző iskolákat, mik az 5-ik szakasz megnevezi, hogy milyen iskolákra vonatkozik ez a kitétel.

Külön fejezet foglalkozik a szakma megválasztásának kérdésével. A jelen törvényben az előző törvénytervezettel ellentétben a pszihotechnikai vizsgálat csak feltételes és csak később, egyes foglalkozási ágakra vonatkozólag lesz majd kötelezővé téve.

10. paragrafus. A fontosabb ipari központokban, a munkaközvetítő hivataloktól, a tanoncotthonoktól, iparvállalatoktól, vagy más intézményektől függetlenül:

a) az állam, városok és községek, b) a kereskedelmi és iparkamarák és a munkakamarák, c) az állami és magániparvállalatok mellett külön hivatalokat fognak létesíteni a tanoncoknak a helyes foglalkozási ágra való irányítása céljából.

A következő szakaszok a pszihotechnikai intézetek működésével foglalkoznak.

16. paragrafus. Négy pszihotechnikai intézet felállítását tervezi a törvény București, Cluj, Iași és Cernăuți székhellyel. A bucarestii és cluji intézményeken kívül, amelyek a lehetőséghez képest már ma működnek, amennyiben a szükséges fedezet és a megfelelő személyzet rendelkezésre fog állni, megvalósítandók a iasi és cernăuți intézetek is.

A törvénytervezet második fejezete a tanonckérdéssel foglalkozik. Ennek a fejezetnek több szakasza hasonlít a Roman Valer dr. által készített törvénytervezethez.

Nem tarthat tanoncot 25 évesnél fiatalabb munkaadó, míg a tanonc csak 14-ik életévének betöltése után szegődhet.

A 23-ik szakasz arról intézkedik, hogy a munkakamarák kötelesek minden egyes a körzetükhöz tartozó tanoncot nyilvántartani és minden egyes tanonc adataival törzslapot vezetni. Ez a törzslap a tanonc családi és keresztnévét, korát, polgári állapotát, a munkaadó nevét, a tanonc képzettségét, nemzetiségét, lakhelyét és a tanoncidó tartama alatti változásokat kell, hogy tartalmazza.

Minden tanoncszerződést be kell iktatni a munkakamaránál. Aki ezt elmulasztja, pénzbüntetésben részesül.

A tanoncszerződés a tanonc szüleiével, vagy törvényes képviselőikkel kötendő.

A 45-ik paragrafus előírja, hogy a munkaadó köteles úgy a tanoncidó lejártával, mint a tanoncszerződés megszakítása alkalmával a tanoncnak a kitöltött időről és a felszabadítás körülményeiről bizonyítványt kiadni.

A törvényjavaslat harmadik fejezete a tanoncok szakmai oktatásáról szól.

A szakoktatási kurzusokat a munkaügyi minisztérium, a munkakamarák, a kereskedelmi és iparkamarák, az állami kereskedelmi vagy ipari üzemek és magánvállalatok, szakmai, kulturális, vagy vallási egyesületek, amelyek jogiszemélyiséggel bírnak, fogják létesíteni.

Fizikai személyek nem létesíthetnek ilyen szakoktató kurzusokat.

A tervezet negyedik fejezete a tanoncotthonokkal foglalkozik. A tervezetnek ez a része valamennyire különbözik a Roman Valer dr. tervezetétől. Ennek a fejezetnek második része, amely egyúttal a fejezet legfontosabb része, foglalkozik a szakmai továbbképzéssel és képesítéssel.

A 108-ik szakasz úgy rendelkezik, hogy az ebben a törvényjavaslatban foglalt ipari foglalkozásoknak egyike sem üzhető olyan egyén által,

Mit tartalmaz a Nistor miniszter által szövegezett legújabb ipartörvényjavaslat

Elsősorban tanonctörvény, másodsorban is tanonctörvény és csak harmadsorban ipartörvény a Nistor miniszter ipartörvénytervezete is.

Az új ipartörvénytervezet meg van ugyan kissé fésülve, de azért mégiscsak édes testvére a Roman Valer dr. ipartörvénytervezetének

Nistor munkaügyi miniszter már benyújtotta a Törvényelőkészítő Bizottsághoz a szakmai oktatásról és az ipar gyakorlásáról szóló általa szerkesztett törvénytervezetet és egyúttal visszavonta a Roman Valer dr. államtitkár által készített törvénytervezetet. Ilyen módon véglegesen rendeződik a szakmai oktatás törvénybe iktatásának kérdése. A kereskedelem és az ipar már nem szerepelnek az új tervezetben, míg a munkások helyzetét teljesen új alapon rendezték.

Alább az új törvénytervezet fontosabb szakaszait idézzük, ahogy azokat a minisztériumtól nyert információ alapján a bucarestii sajtó megírta.

1. paragrafus. Jelen törvény azokra a személyekre vonatkozik, akik foglalkozásuknál fogva kézműipart üznek, mint tanoncok, munkások és mesterek, valamint kézműiparos munkaadók. Vonatkozik azonban egyúttal a kereskedőtanoncokra is. Az állam, vagy más hatósági személy, ha munkaadó, szintén e törvény rendelkezései alá esik, amennyiben alkalmazottai valamely más törvény értelmében nem tekintendők állami tisztviselőknek vagy közhivatalnokoknak.

A jelenleg érvényben levő állami és más közintézményekre vonatkozó szabályzatok összhangba hozandók a szakmai oktatásról és az ipar gyakorlásáról szóló törvény intézkedéseivel.

2. paragrafus. Jelen törvény a következő kategóriájú üzemekre vonatkozik: *nagyipar, bányavállalatok, hajóépítő vállalatok és közüzemek, kikötők, szállítóipar, kézműipar és kisipar* hatósági joggal felruházott városokban és falusi községekben, vendégiparra és élelmiszeri iparra, háziiparra, állami, megyei és községi ipari vállalatokra (ugy katonai, mint polgári üzemek), valamint mindennemű állami, megyei, községi vagy magánvállalatra, amelynek célja valamely ipar oktatása vagy üzeme és amelyek nincsenek valamilyen külön törvénnyel szervezve.

3. paragrafus. Azok az ipari foglalkozások, amelyek ezen törvény hatáskörébe esnek, a törvényhez iktatott kimutatásokban vannak feltüntetve, amely ennek a törvénynek kiegészítő részét képezi. Ez a kimutatás királyi dekrétummal módosítható vagy kiegészíthető aszerint, hogy valamelyik speciális foglalkozási ág módosul vagy kifejlődik. Ilyen módosításokat a munkaügyi minisztérium előterjesztésére a minisztertanács eszközölhet, miután előzőleg az ipari és kereskedelmi kamarák

tal, aki nem rendelkezik segéd, vagy mesterkönyvvel.

Azok, akik nem rendelkeznek ezekkel a szakmai képzést igazoló könyvekkel, kontároknak lesznek minősítve és a törvény 176-ik szakasza szerint büntetnek.

A képzéstei könyveket a munkaügyi minisztérium bocsátja ki. Azt, hogy kik kaphatnak ilyen könyveket, a következő paragrafusok írják elő:

A 115. paragrafus és az utána következők előírják a kézműiparosok képzései vizsgáztatására szolgáló bizottságok létesítését és azok teendőit.

A szakmai továbbképzés céljából speciális kurzusok létesítenek.

A törvényjavaslat harmadik része a kézműiparosokkal foglalkozik. Előírja, hogy milyen feltételek mellett nyerhetnek iparengedélyt, az iparuk üzésének módozatait és a törvényben megállapított kedvezményeket.

107. paragrafus. A kézműiparosok által beszerzett nyersanyagokat, szerszámokat a vasut és folyamhajózás 50 százalékos kedvezménnyel szállítja és hogy a külföldről behozott szerszámok, amennyiben azok nem állíthatók elő a belföldön, 50 százalékos vámkedvezményben részesülnek.

Uj vezetőséget választott a vendégiparosok cluji szövetsége

A vendégiparosok cluji szövetsége Rotaru Ioan vezetésével a napokban tartotta meg közgyűlését. A közgyűlésen Gedelean titkár számolt be a szövetség múlt évi munkájáról, melynek során panaszkodott a vendégiparosok nemtörődömségéről, hogy saját ügyeikkel keveset törődnek. A pénztári jelentés és zárszámadás után megejtették a tisztújítást és ennek eredményeképpen ügyvezető elnökké Ehrlich Ernőt, elnökké Rotaru Ioant, alelnökné Kacsó Tivadart és Maniu Gligort, választmányi tagokká Ciociu Ioant, Komjatszegy Lajost, Neisz Józsefet, Nagy Miklóst, Salamon Sándort, Moldovanu Ioant, Botoc Mihailt, Borbáth Józsefet és Klein Józsefet, jogtanácsossá dr. Pog Victorot választották meg.

"Háborús veszély fenyeget"...

A Dimineata írja:

Jogos félelem tölt el, midőn látjuk, hogy olyan fegyverkezés folyik, mint a viágháborút megelőző hónapokban. A különbség csak az, hogy ma még nagyobbok a fegyverkezés s még tökéletesebbek azok az eszközök, melyek pusztításra vannak hivatva. Elég, ha a repülés fejlődésére mutatunk rá, amelynek döntő szerepe lesz a jövő háborúban. A bizonyítékot erre Abesszonia szolgáltatja, hol a repülőek hozzák meg a győzelmet az olaszoknak. A lefegyverzés, sőt a fegyverkezés csökkentésére indított mozgalom is eredménytelen maradt. Be kell ismerjünk, hogy a nagy mentő gondolat csődöt mondott. Ismét háborús idegesség van s a világ még borzalmasabb háborúra kell gondoljon. — Egy másik szomorú körülmény, hogy a Népszövetség nem teljesítette hivatását. Nem tudja megakadályozni a háborút, azoknak a győzelmet, akiknek nincs igazságuk. Így történt a Bolívia és Paraguay közötti háborúban, így: — Japannak kínai térhódítása alkalmával s végül Itáliával. Ez nem jelenti, hogy Genf felesleges volna. — A Népszövetség hasznosságát többször bebizonyította. Nélküle még veszélyesebb a háborús gondolat. Az igazság az, hogy nem rendelkezik kellő eszközökkel akaratának megvalósítására. Nem teljesen tökéletes szerv s még tökéletesítésre szorul. Addig minden országnak kötelessége, hogy emelje erejét. Szövetségekre van szükség és főleg a lelkek egyesítésére az országban.

KISIGÉNYÜ.

A kistermetű Káldornak egy irtószóval nagy nő fényképét mutatja be a házasságközvetítő.

— Ez nagyon nagy darab nő, — mondja Káldor, — nem hiszem, hogy ezzel én boldog lehetnék.

— Hja, kérem, — fuvalázza a házasságközvetítő — a házasságban a boldogság olyan, mint az osztálysorsjáték, szerencse dolga.

— Igen, igen, kérem, — mondja Káldor, — de én a házasságban jobb szeretnék egy nyolcad sorsjeggyel játszani.

Jószándéku megjegyzések az idegenforgalmi törvény margójára

Az Idegenforgalmi törvény tagadhatatlanul igen üdvös rendelkezéseket tartalmaz, amennyiben a romániai szállodák és penziók tisztaságát és tisztességét kívánja biztosítani, — egyben pedig az árakat is szigorú ellenőrzés alá helyezi. Mindezt elsőrendű idegenforgalmi érdek. Véleményünk szerint azonban — ha már intézményesítjük az idegenforgalmat igen nagy gazdasági jelentőségű ügyét — gondoskodnunk kell tömeges idegenlátogatásokról is, mert az országban utazgató és a dolog természete szerint a belföldi lakosságnál dúsabban költsékes idegenek itt hagyott pénze a nemzeti vagyonosodást segíti elő.

Sajnos, az új törvény ezt a célt nem szolgálja, sőt korlátozza egy komoly idegenforgalmi mozgalom szerfölött kívánatos fellendülését. Az idegenforgalmi relációk ugyanis, régi tapasztalat szerint, leginkább kölcsönösségi alapon épülnek fel. Ha Románia lakossága látogatja a külföldet, a külföldiek is szívesen keresik fel ezt az országot. Annál is inkább, mert Románia rendkívül gazdag természeti szépségekben, történelmi emlékekben és néprajzi érdekességekben. E sorok írója éveken át vezetett idegenforgalmi propagandatevékenységet olyan intézmények szolgálatában, melyek ma már világviszonylatban is komoly szerepet játszanak. Ennélfogva feljogosítottan érzi magát annak megállapítására, mikép az utazgatók személyes propagandája minden frásos reklámnál, minden útikönyvnél, minden „blickfangos” plakátnál hatványozottan eredményesebb.

Beszéljenek az idegenforgalom elméleti vízeiken evező szalontudósai bármít, — ha én, te, ő élőszóval kapacitáljuk az idegent, hogy láto-

gassa meg az országunkat, mert Bucuresti rohamlépésben fejlődő, igazi nagyváros, mert a Fekete-tenger Constantánál elragadó kék színben tükrözi Kelet napjának sugárözönét, mert az Aldunán a „Babakáj-szikla”, a „Kazászoros”, meg „Ada-Kaleh” szigete csodás, mert bércecs Ardeal valóságos keleti Svájc, — akkor egész biztosan idejön és súlyos ezreszeket fog költeni a bőpénzü külföldi vendég.

Hogyan utazhassák azonban külföldre a romániai állampolgárok tömege, amikor az új törvény — az eddigi drága taxákon kívül — újabb ötszáz lejyes turisztikai bélyeg leróásával terhel meg minden útlevelet? A valutáris korlátozásokról ezúttal ne essék szó. Sőt még a rég kivénült „vizumrendszer” se tegyük kritika tárgyává. Holott ezek is megnehezítik az utazást. Az útlevel megdrágítása viszont csaknem lehetetlenné teszi. És éppen a középosztály számára, amely pedig köztudomás szerint, a legjobb, mert legto-megesebb „idegenforgalmi anyag”.

Szíves készséggel elismerjük, hogy a „túriztikai taxa” magasabbrendű és minden tiszteletreméltó célkitűzéseket szolgál. Ma azonban a legnagyobb mértékben időszertűlen. A nagy tömegek teherbíróképességét messze túlhaladja. Ez pedig merőben helytelen. Végére is tudomásul kell vennie mindenkinek, hogy az idegenforgalom nem játék, hanem komoly gazdasági érdek. Ha tehát mi megnehezítjük az „idegenforgalmi anyag cserét”, más országok is nyilván találnak módot a határvonalak átépítésének korlátozására. Ezen a fölöttébb kényes területen százszázalékig érvényesül a klasszikus elv: „do, ut des — facio, ut facias”. Adok, hogy adj — teszek, hogy tegy. (— Mh —)

Uj tarifarendszert léptet életbe május elsejétől a C. F. R.

Huszonöt százalékra szállítják le a fürdőjegyek és a vásárjegyek kedvezményét.

Milyen új intézkedéseket hoz a tavaszi tarifareform

A CFR igazgatótanácsa utasszállítási menet-díjszabályzatot dolgozott ki, amely május 1-én lép életbe. Az új tarifa újításai közé tartozik, hogy a díjszabást zónák szerint számítják majd ki. A zónák 6—40 kilométer közötti váltakoznak és egy zónajegy ára állandó lesz és pedig 8 lej a III, 12 lej a II és 16 lej az I osztályra.

Eddig a III. osztály jegykiszámítási koefficiense 1, a II. osztályé 1.4, az első 2 volt. Május 1-től kezdve a koefficiens megváltozik, de csupán a II. osztálynál 1.5-re.

Egyébként a jegynélkül talált utasok a jövőben a következő bírságokat tartoznak megfizetni: I. osztályon 500 lej, II. osztályon 400 és III. osztályon 300 lej.

A bérletek garanciája a három osztályon 600, 400, illetve 200 lej lesz, harmadosztályon a munkások számára 100 lej.

A motorosvonatok díjszabási kedvezményét megszüntetik.

A tour-retour jegyek kedvezményét 20-ról 25 százalékra emelik. Május 1-től fogva a rendezendő kiállítások és vásároknak adott kedvezmény nem 50, hanem csak 25 százalékos lesz. A gyógy- és fürdőhelyekre utazók csak 25 százalékos kedvezményben fognak részesülni. Ünnepnapiakon 60 kilométer körzetben ezentul is 50 százalékos kedvezmény lesz.

Újítás lesz, hogy a tévesen vagy szabálytalanul bélyegzett jegyért nem az utast, hanem a hibát elkövető tisztviselőt fogják megbüntetni.

A CFR reméli, hogy az új tarifa által nagyobb jövedelme lesz.

Itt írjuk meg, hogy a CFR igazgatósága a vagonokba rakott beviteli és kiviteli áruk fekére tárgyában a következő rendeletet adta ki:

1936. március 1-től kezdve a vámkezelésre való tekintettel a határállomásokon, a feladó, a

rendeltetési, vagy más vámolási állomáson, az exportálandó, illetve importálandó áruk, akár a román államvasutak, akár idegen vasutak vagonjaiban 24 óráig fekébmentesen maradhatnak. E szabadnap elteltével a következő fekébérték számítják fel:

1. A román államvasutak vagonjaiba rakott áruknál, amennyiben a vámmérséklésre vonatkozó okmányok, a Banca Nationala által kiadandó kompenzációs bizonyítványok, a kontingentálással kapcsolatos beviteli vagy kiviteli engedélyek vagy származási bizonyítványok késése miatt vesztegelnek, a szabadnap után következő 4 napon (96 óra) vagononként napi 200 lej fekébér fizetendő, külön igazoló okmányok nélkül, e négy nap elteltével, a román államvasutak vagonjaiba rakott elvámolásra váró áruknál, vagononként a rendes napi fekébért kell fizetni.

2. Az idegen vagonokba rakott exportálandó áruknál, amennyiben a fentemlített okmányok miatt vesztegelnek, a szabadnap elteltével az elvámolás eszközésére vagononként napi 250 lej fekébér fizetendő.

TUDÓS MADAI

A tanító az iskolában azt magyarázza, hogy az állatok sokszor olyasmít tudnak, amit az ember nem tud.

— Nekem van egy kandrimadaram, — folytatja — az is olyasmít tud, amit én nem tudok. Mit gondoltok, mi lehet az?

Móricka jelentkezik.

— Na Móricka, mi az, amit a kandrimadaram tud és én nem tudok?

— Egy lapos tányérban ülfürdőt venné, — mondja Móricka.

Pontosan száz évvel ezelőtt...

... adta meg George Biddell Airy a szivárvány modern teóriáját, amit azután Stokes, Mascart és Pernter dolgoztak ki tovább. A szivárvány mellékívét Airy a fény sugarak interferenciájával magyarázza.

... tehát 1836 óta varrják a sebet. Az idegsebészek kezelésére már Avicenna a közvetlen összevarrást ajánlja és Ferrara is valószínűleg végzett ilyenféle műveletet teknősbéka-inakon. Flourens megelőző állatkísérletei alapján végre Jean Baptiste Lucie Baudens, ez a hosszúnévű sebész merre először emberekben kipróbálni és később alkalmazni a varrást. Az első 1836-ban végezte.

... alkotta meg Brackenburt az első autómobilt, amelyet robbanó motor hajtott. Ez a motor azonban még nem benzingőzővel, hanem hidrogénnel működött.

... született meg a vakírás jegyekkel való módosítása is. A maga is vak tanító, Louis Braille, aki a párisi vakok intézetében működött, 1836-ban találta fel a vakok számára az írással való irást, miután hét évvel előbb a pontírást bevezette.

... indult útjára az első hálókocsi. A „Cumberland-Valley” vasút Pennsylvániában vezette be 1836-ban az első hálókocsikat. Ezekben három emeletes alvóhelyek voltak. Kezdetben szalmazsákkal, később matracokkal látták el. A párnák és a többi ágynemű előteremtése az utas dolga volt.

... tehát szintén 1836-ban fedezte fel Humphry Davy az acetilén gázt.

... sikerült Bécsben a ma is kedvelt mázas öntöttvasedények gyáripari előállítását. Egyébként már 1783-ban megpróbálkoztak vele.

... tökéletesítette Francis Pettit Smith a hajócsavart és ezzel adott indítékot az első nagyobb csavargőzös az „Archimedes” megépítésére.

RETTENTŐ GYANU.

Tarhonya egyik nap korábban meggy kaza és amikor benyit az ebédlőbe, így szól magában:

— Az a gyanum, hogy megcsal a feleségem.

Mire alapította gyanuját Tarhonya?

A logikus gondolatmenet a következő:

— Látom, hogy a feleségem a Szapucsek ölében ül. Ez azt jelenti, hogy máshol nem jutott már neki hely. Tekintettel azonban arra, hogy az ebédlőben még hat másik szék is van, logikus, hogy feleségem nem azért ül a Szapucsek ölében, mert nincs máshol hely. Ezért kell azt gondolnom, hogy a feleségem megcsal, mert ellenkező esetben nem sikított volna és Szapucsek nem kapkodna magára a nadrágtartóját a mellénye fölé.

Sztrájk előtt a satumarei sütőipar.

A satumarei sütőiparosok szakszervezetének fellegbevezetést nyújtott be a városhoz a kenyérrák maximálása ellen. A beadvány általános sütősztrájkot helyez kilátásba, ha a város ideiglenes bizottsága nem helyezi hatályon kívül a kenyérrák maximálására vonatkozó határozatát. A fellegbevezetésben a sütők hangsúlyozzák, hogy a kenyér legalább 50 banival kell drágább legyen, mint a liszt. Tehát úgy állapítsák meg az árakat, hogy a 3-as lisztből készült kenyér ára 9 lej, az 5-ös 8.50 és a hatos 7.50 lej legyen. A sütők fellegbevezetés a városi tanács felterjeszti illetékes felsőbb hatóságához, ha azonban a sütőiparosok valóban sztrájkba lépnek, úgy a tanács hatósági pékműhelyről fog gondoskodni.

BORBÉLYNAL.

Borbélymester (a kicsi, ügyetlen inasoz): Megengedem neked, hogy a következő vendégen gyakorold magad. Nesze, itt van a borotva. Ügyelj, hogy meg ne vágd a kezdet...

Hatvan napig csak a préselt tej.

A tejkonzerválás új módszerét találta fel egy német gyógyszerész, akinek eljárása szerint a friss tej hatvan napig tartható el. Az eljárásnak, amely préselés útján történik, szállítási szempontból és főleg a hajókonyhák ellátása szempontjából van nagy jelentősége.

Nistor miniszter külön törvényjavaslatot szövegezett, amely kategórikusan kimondja az ipartestületek megszüntetését

Nemcsak az ipartestületeket szüntetjük meg, hanem a kereskedelmi és munkásegyleteket is. — Az ipartársulatoknak megkegyelmez az új törvényjavaslat, amely kimondja a cluji iparos, kereskedő és munkásszövetség jogiszemélyiségét is.

Az ipartestületek vagyona munkáscélokat fog szolgálni...

Bevégezett... A kétükben veszélyeztetett ardeali és banati ipartestületek még sem kerülhetik el fenyegető végzetüket. Nistor munkaügyi miniszter a lapunk más részében ismertett és az ipari szakoktatásról, valamint az ipar gyakorlásáról szóló törvényjavaslaton kívül még egy törvényjavaslatot terjesztett a Legfelsőbb Törvényelőkészítő Bizottság elé. Tette pedig ezt Nistor miniszter azért, hogy pótolja ezzel az újabb törvényjavaslattal a Roman Valer dr. államtitkár megbuktatott törvénytervezetét.

Ami ennek a másik ipari törvényjavaslatnak tartalmát illeti, sajnos,

a legrosszabb hír, amit a csatolt területek iparosságára nézve törvényjavaslat hozhat.

Amikor a legfőbb törvényelőkészítő bizottság elutasító döntése után Roman Valer visszavonta törvénytervezetét, azt hittük, ez azt jelenti, hogy megkegyelmeznek az 5 évtized óta működő és nagy feladatokat megoldó ipartestületi intézmény életének. Azt hittük, hogy Nistor miniszter kegyesebb lesz az ipartestületi intézmény iránt, mint államtitkára és hogy az ipartestületek továbbra is betölthetik hivatásukat. Tévedtünk:

a miniszter csak taktikát változtatott...

Nem egy törvényben, hanem két külön törvényben intézi el a dolgot, sőt még tovább is megy, mint azt Roman Valer dr. tette, mert

nemcsak az ipartestületeket oszlatja fel, hanem valamennyi kereskedelmi, ipari és munkáscélokat.

Nistor munkaügyi miniszternek az ipartestületek feloszlására vonatkozó törvényjavaslata a következő rendelkezéseket tartalmazza:

Feloszlattatnak az 1884-ik évi XVII-ik törvénycikk 122-ik és következő szakaszai alapján Ardeal és Banat, Crişana és Maramureş területén alapított ipartestületek, de fennmaradhatnak a fenti törvény 149-től 154. szakaszai alapján alakult ipartársulatok.

Az ipar, kereskedelem és munkások szövetségének központja Cluj székhellyel, valamint ennek fiókjai fentartatnak és jogiszemélyiséget nyernek.

Nistor dr. munkaügyi miniszter törvényjavaslata szerint a feloszlott ipartestületek vagyona a munkakamarákra száll át és munkáscélokat fog szolgálni.

Amennyiben valamely ipartestület vagyoni állapota passzív volna, úgy a munkakamarai intézmény nem köteles a vagyont átvenni, hanem a törvény külön rendelkezése szerint felszámoltatja azt.

Nistor dr. munkaügyi miniszter törvényjavaslata a javaslat szövegében megjelölt célja, hogy egyrészt az egész ország területén egységesítse a szakmai szervezeteket, másrészt megkönnyítse az ardeali ipartestületek nacionalizálását.

A cluji központtal bíró iparos, kereskedő és munkás szövetségnek adott kedvezményt azzal indokolja a törvényjavaslat, hogy ennek az intézménynek nemzeti jellege biztosítva van és a feladata is teljesen más mint az ipartestületeké.

Valószínű, hogy ezek után mi sem akadályozza meg az ipartestületek felett megkonduuló halálharang zugását, hacsak valami csoda nem történik.

Mi a jogalapja az állami végrehajtók fuvarbér címén elszámolt pótdójának

Közeledik a pénzügyi év vége. A végrehajtók közegek felfokozott iramban dolgoznak ilyenkor. Csucmegye területén — felsőbb rendeletre hivatkozva — könyörtelen szigorral lépnek fel az adóvégrehajtók. Rendszerint kocsival jelennek meg azoknál, akik csak a folyó negyedévi adójuk egy részével tartoznak. Fizetésre szólítják fel az adófizetőt s ha haladéktalanul nem egyenlíti ki tartozását, viszik a lefoglalásra kiszemelt tárgyakat. Az úgynevezett ez a része, ha embertelen is, de érthető, hisz az államnak is szüksége van kintlévőségeire.

A baj ott kezdődik, hogy legtöbb esetben nem egyeznek az adóssággként feltüntetett összegek az adóhivatalok előbbi számításaiival. A végrehajtást vezető közeg kimutatásaiban nagyobb összegek szerepelnek. Ebből rendszerint tömeges nézeteltérések származnak. Hiába könyörög az

adófizető, hogy pár órai időt adjanak, míg tisztázza az ügyét, nem engednek. Vagy fizet, vagy viszik a zálogtárgyakat azonnal. Haladéknak nincs helye.

Másik nagy sérelem az, hogy a társzekerrel hálázó végrehajtók azokon a helyeken is 10 leles szekérbérekét követelnek, ahol kiegyenlítik a követeléseket s így fölöslegessé válik a szekér. Sőt olyan eset is történt, amikor az egyik köztiületben álló kereskedő kiegyenlített a tartozását, de ráadásul fuvardíjban 10 lejt kért tőle a végrehajtó s mert nem akarta kifizetni, „viszsa az egész” jelezővel el akarta szállíttatni egyik szobaberendezését.

Lehetetlenségnek tartjuk, hogy az ehhez hasonló eljárásokra az adóvégrehajtási törvény — törvényes lehetőséget nyújtson.

Gyapot — eperfarostból.

Az olasz vegyiparnak újabb nyersanyagok és pótlanyagok után megindított kutatásai újabb jelentős eredményekkel gyarapodtak. A legújabb eredmény szerint sikerült olyan eljárást felfedezni, amellyel az eperfa rostjaiból a gyapot pótlására alkalmas pótlanyagot készíthetnek. Ezzel egy időben megoldották az eperfából nyerhető cellulózeanyag kérdését is.

Az eljárás feltalálója, egy genuai mérnök, reméli, hogy az új eljárással évenként kb. 40 millió kgr. feldolgozható rostot tudnak előállítani.

CSAK EGY SZÓT.

— Pontosán két éve, hogy örültem szeretem Magdát, Csöpike. Soha egy tekintetre sem méltatott. Csak egy szót kérek s én leszek a legboldogabb halandó. Egyetlen egy szót! ...

— Számár.

GEGENTEIL.

— Herr Müller ist wohl ein grosser Naturfreund?

— Im Gegenteil, er ist Mitglied vom Verschönerungsverein.

Mit tartalmaz a Vadul Comercial törvénytervezetének hivatalos szövege

Sérelmes intézkedések is vannak az üzlethelyiségeket bérlő iparosok s kereskedők védelmét szolgáló törvénytervezetben az üzlethelyiségeket bérlő iparosokra és kereskedőkre.

Már az idén november 1-én lejáró szerződésekre is vonatkozik az új törvény

Mivel az iparoskörökre nézve óriási fontosságú Vadul Comercial törvénytervezet hiteles szövege megjelent, alábbiakban módunkban van annak hű magyar fordítását teljes egészében közölni.

A törvénytervezet száraz szövegének könnyebb megérthetősége érdekében mielőtt a tervezet szövegét közöljük, kiemeljük annak legfontosabb elvi szempontjait:

A Vadul Comercial törvénye azokat az iparosokat és kereskedőket védi, akik legalább öt esztendeig ugyanabban az üzlethelyiségben folytatták üzletüket. A Vadul Comercial lényege abban áll, hogy ezeket a bérleti szerződéseket meg lehet hosszabbítani még a tulajdonos akaraia ellenére is, amennyiben a törvényes előfeltételek fennforognak.

Ha a bérlő ezt a meghosszabbítást kívánja, köteles erről a háztulajdonost a szerződés lejártától egy fél évvel értesíteni. A törvénytervezet szerint külön eljárás van megállapítva a szerződés meghosszabbítására és külön a bér megállapítása körül támadható vitákra nézve. Ha ugyan is a felek elvileg sem tudtak megegyezni a meghosszabbítás kérdésében, akkor a törvényszéki elnök dönt és pedig az okiráltságban polgári perrendtartásban szabályozott úgyszemint Ordonanta Prezidentia útján és a határozat ellen egy fokú felebbezésnek van helye a törvényszék tanácsához.

Ha a meghosszabbítás tekintetében nem merül fel vita, vagy azt a bíróság már eldöntötte, de a felek a bérösszeg tekintetében nem tudnak megállapodni, akkor választott bíróság határozza meg.

A Vadul Comercial teljes szövege

1. szakasz. Az olyan ingatlanok bérleti szerződésének meghosszabbítása, amelyben legalább öt éven át egy kereskedő, vagy kisiparos folytatta üzletét, az alábbi szabályok szerint történik:

2. szakasz. Az a bérlő, aki az érvényben lévő bérleti szerződésének meghosszabbítását kívánja, ezt a szándékát közölni tartozik az ingatlan tulajdonosával és pedig legalább hat hónappal a szerződés lejártáig elött.

A közlésnek tartalmaznia kell mindazokat a szerződési feltételeket, amelyek alapján a bérlő a meghosszabbítást kéri.

A tulajdonos köteles a közléstől számított három hónapon belül válaszolni, hogy elfogadja-e a bérlő meghosszabbítási ajánlatát, mert ha nem válaszol, ezt az ajánlat elfogadásának tekintik.

3. szakasz. Ha a tulajdonos nem egyezik bele a bérleti szerződés meghosszabbításába, vagy ha nem ért egyet az ajánlatban lévő feltételekkel, a bérlő az ingatlan fekvése szerint az illetékes törvényszék elnökéhez fordulhat.

A törvényszék elnöke sürgősen határidőt tűz ki a tárgyalásra, amelyre a tulajdonost is megidéznek.

4. szakasz. A kitűzött tárgyalási határidőben az elnök megkísérli a felek között a békés megegyezést.

Amennyiben a bérleti szerződés meghosszabbításában és annak feltételeiben a felek között megállapodás jött létre, ezt a bírósági jegyzőkönyvbe veszik és ennek bírói ítélet joghatálya lesz.

Ha a tulajdonos nem jelenik meg a tárgyaláson, úgy tekintik, mint, aki elfogadta a bérlő javaslatát. Ha pedig a bérlő hiányzik, akkor úgy tekintik őt, mintha visszavonta volna kérését, kivéve a kényszerítő eseteket, amelyek a feleket a megjelenésben megakadályozták. Ilyen esetekben bármelyik félnek joga lesz az ügyet kontesztáció útján a törvényszék teljes tanácsülésére elő

ebben a kérdésben. Különbség van tehát a meghosszabbítás és a bérösszeg megállapítása között.

Egyenlő bérösszeg és egyenlő feltételek mellett a régi bérlőt kell előnyben részesíteni.

Igen súlyos veszedelem jelent a törvénytervezetnek az a rendelkezése, amely szerint, ha a bérlő nem tudja megfizetni a választott bíróság által megállapított bérösszeget, akkor ugyancsak az Ordonanta Prezidentia útján kilakoltatható.

Tehát az iparos és kereskedő az ő érdekelt védő Vadul Comercial törvény folytán rosszabb helyzetbe kerülhet, mint más bérlő, akinek kilakoltatása csak a polgári perrendtartás szerint történhet.

Még sokkal súlyosabb veszedelem olvasható a 11-ik szakasz utolsó bekezdésében. A törvénytervezet szerint ugyanis a tulajdonos megtagadhatja a meghosszabbítást akkor, ha a házat renoválni, vagy átépíttetni akarja. De ebben az esetben a háztulajdonosnak ahhoz is joga van, hogy

három hónapi felmondás után kilakoltassa az iparost, vagy kereskedőt az üzlethelyiségből és pedig ismét a rendes eljárási szabályok mellőzésével, egyszerű elnöki határozat útján.

Erre a két szabályra nyomatékosan felhívjuk az érdekelt testületek figyelmét. Mindent el kell követni, hogy a tervezetnek ezek a sérelmes intézkedései törvényerőre ne emelkedjenek.

A törvénytervezet magyar fordítása egyébként a következőképpen hangzik:

terjesztani, amelynek tárgyalásán az elnök is részt vesz.

5. szakasz. Ha a tulajdonos nem egyezik bele a meghosszabbításba, az elnök dönt a bérlő kéréséről, kivéve azt az esetet, ha a tulajdonos a törvénytervezet 10-ik szakasza értelmében visszavételi jogát gyakorolja. Az elnöki döntés ellen annak közlésétől számítva tíz napi határidőn belül felebbezésnek van helye a törvényszék teljes tanácsához, amelynek ülésén az elnök is részt vesz.

A meghosszabbítás azonban maximum három évre engedélyezhető.

6. szakasz. Akár abban az esetben, amikor a felek egyeztek meg a meghosszabbításában akár pedig elnöki döntés hosszabbította meg a bérleti szerződést, azonban a felek a bér összegében, a bérleti szerződés tartamában, vagy a szerződés más feltételében nem tudtak még megegyezésre jutni, a vitát egy választott bíróság elé kell terjesztetni megoldás céljából.

7. szakasz. A választott bíróság a felek által megnevezett egy-egy tagból és a törvényszéki elnökből áll. Mindegyik fél egy választott bírót és egy pótvalasztott bírót nevez meg, az utóbbi helyettesíti a távollévő választott bírót, ha az akadályozva van.

A felek kötelesek választott bírójukat és pótvalasztott bírójukat attól a naptól számított 10 nap elött a meghosszabbításra vonatkozó megegyezés létrejött, vagy a törvényszék elnöke döntött a meghosszabbításra vonatkozóan, illetve felebbezés esetén, ha a törvényszék teljes tanácsulása hozta meg a meghosszabbítási határozatot.

Ha valamelyik fél a fenti határidőben nem jelöli meg a választott bíróját, vagy annak helyettesét, akkor a törvényszék elnöke fog hivatalból választott bírót, illetve pótvalasztott bírót kirendelni.

A választott bíróság első és utolsó fokon véglegesen határoz.

A választott bírák tiszteletdíját is az elnök

határozza meg és ezek a többi perköltségekkel együtt, mind a két felet terhelik.

8. szakasz. A választott bíróságot a törvényszék elnöke tizenöt nap alatt tartozik összehívni és a tárgyalásra a feleket megidézni.

A bérösszeg megállapításánál figyelembe kell venni az összes ténykörülményeket és a gazdasági helyzetet.

9. szakasz. Ha a tulajdonos bebizonyítja, hogy egy harmadik személy nagyobb bért ajánlott fel, a választott bíróság ellenőrizni ennek az ajánlatnak komolyságát és realitását, azonban egyenlő bérösszeg és egyenlő, őszinte feltételek mellett a régi bérlőt illeti meg az elsőség.

Az a bérlő, aki nem tudja megfizetni a választott bíróság által megállapított bért, semmiféle követelést nem támaszthat a szerződés megújítása tekintetében és nem tiltakozhatik az üzlethelyiségből való kilakoltatása ellen, amelyet a törvényszéki elnök elnöki rendelettel rendelhet el.

10. szakasz. A tulajdonosnak joga van elbírására vonatkozólag az ajánlatot abban az esetben, ha ő maga akar ugyanezen bérleti ingatlanon, saját számlájára kereskedést, vagy mesteriséget folytatni és pedig vagy személyesen, vagy házastársával, leszármazottjaival társaságban, vagy az utóbbiak házastársával, ha bebizonyítja, hogy neki, vagy az illető személynek meg van az erre vonatkozó képessége.

Hasonlóképpen megtagadhatja a háztulajdonos a szerződés meghosszabbítását akkor is, ha az ingatlant át akarja építeni abból a célból, hogy benne lakjék.

Abban az esetben, ha a házat kitatarozták, de az ingatlan továbbra is ugyanazon rendeltetésű marad, tehát kereskedők, vagy kisiparosok számára üzlethelyiséggül szolgál, egyenlő bérösszegű feltételek mellett a régi tulajdonost illeti meg az elsőbbségi jog.

Ha bebizonyul, hogy valamely tulajdonos az ingatlan fentebb említett visszavételi jogát csak abból a célból gyakorolja, hogy csalárdul megkárosítsa jogaiban a bérlőt akkor köteles lesz teljes kártérítésben részesíteni a bérlőt, amely kártérítésnek összegét a választott bíróság határozza meg.

11. szakasz. Az a tulajdonos, aki a fenti szakasz értelmében visszavételi jogát gyakorolni akarja, köteles erről a bérlőt a portael útján értesíteni és pedig legalább három hónappal Szent György, vagy Szent Demeter napja előtt az év folyamán.

Ugyancsak három hónappal megelőzőleg kell értesíteni a bérlőt akkor is, ha a tulajdonos az ingatlant átalakítani, vagy átépíteni kívánja, azonban figyelemmel kell lenni a törvénytervezet 10-ik szakaszának 3. bekezdésére is. Más szóval az átépítés befejezése után, ha megmarad az üzlethelyiség, a régi bérlőt illeti meg az elsőbbségi jog. A fenti szakasz eseteiben a bérlő nem tiltakozhatik a kilakoltatás ellen, amelyre vonatkozó rendelkezést az ingatlan fekvése szerint illetékes törvényszék elnöke elnöki rendelettel mondja ki.

12. szakasz. Minden olyan megállapodás, amely a jelen törvényben meghatározott meghosszabbítási jog gyakorlásának megakadályozására vonatkozik, semmis.

13. szakasz. Nem alkalmazhatók a jelen törvény rendelkezései az állam, megye, község, közhatalóság, vagy közhasznú intézmények ingatlanaira, vagy az olyan ingatlanokra, amelyekkel valamely közhasznú munkák végzését folytató egyesület rendelkezik. Az ilyen esetekben azonban, az árlejtésre vonatkozólag a számviteli törvény rendelkezéseit kell szem előtt tartani és egyenlő bér és egyenlő feltételek mellett a régi bérlőt kell elsőbbségben részesíteni.

14. szakasz. Jelen törvényt nem vehetik igénybe azok a kereskedők és iparosok, akik olyan állam alattvalói, mely államban a román állampolgárok javára nincsenek életben ilyen törvényes szabályok.

15. szakasz. Jelen törvény rendelkezéseit az olyan kereskedőkre és iparosokra, akik 1936 április 23-án már öt év óta gyakorolták a bérleti helyiségben kereskedésüket vagy iparukat és ilyen formán már betöltötték a törvénytervezet 2-ik és következő szakaszában előírt feltételeket, már alkalmazni kell és pedig 1936 október 26-ig, amely időponttól kezdve a lejárt bérleti szerződések a törvény erejénél fogva meghosszabbítottaknak tekintendők.

16. szakasz. A jelen törvénnyel ellentétben mindenféle intézkedés a törvénynek a Hivatalos Lapban való megjelenésétől számítva hatályos kívüli helyeztetik.

Orbán György nyitrai cipésmester levelet írt szerkesztőségünknek és elmondotta:

Hogyan kontrázta meg Juraj mester, az egyszerű nyitrai cipész, a milliárdos Bata-műveket

Szenzációs adatok a késhegyig menő harcról, amely a csehszlovákiai cipésziparosok és a Bata-művek között lezajlott. — A Bata-művek valósággal kiirtotta a cipészkisipart Csehszlovákiában.

Nincs az a pénz a világon, amely tudna járni egy politikus cipésmester csavaros eszén

Erdekes levelet hozott szerkesztőségünk címére a tótföldi Nyitráról ezen a héten a posta. Nyitra, — mint ismeretes, — Csehszlovákiához tartozik és most „Nitra”-nak hívják. A levél írója Juraj Orbán György obuvník. Az utolsó azó a levélíró foglalkozását jelenti, amely nem valami különleges mesterség, mert Orbán György becsületes cipésmester Nyitrán. Levele éppen ezért elsősorban cipésziparosaink részéről számíthat érdeklődésre, mert hű fotográfiáját adja a csehszlovákiai cipészipar mai helyzetének.

Orbán Györgyöt levelének megírására az a körülmény készítette, hogy hallott valahol a mi újságunkról, kért egy mutatványszámot, azt megkapta és úgy megtetszett neki az újság, hogy terjedelmes levélben kereste az összeköttetést az „Az Iparos” szerkesztőségével. Nagy érdeklődéssel böngészte végig az iparoslap közleményeit a nyitrai cipésmester és végső konklúzióként azt állapította meg, hogy az egész világ egy nagy falu, mert a szegény cipészekre bizony Csehszlovákiában is rossz napok járnak. Sőt — mondja a külföldi levél, — ebben az irdatlan nagy faluban Csehszlovákia nagyon is az alvégre esik, mert cipésziparosainak az áldatlan gazdasági krízisen kívül a hatalmas Batával is fel kell veniük a számukra annyira kilátástalan kenyérharcot.

Csehszlovákiában bizony a lábbeli-iparban Bata az ur, mert

a roppant gyártelepnek még a falvakban is megvannak a maga fiókjai; nincs az az elfelejtett község, amelyikben ne rendezett volna be cipőjavító műhelyt is ez a végtelenségig falánk gyárkolosszus.

Mondanunk sem kell, hogy ezek a Bata-féle javítóműhelyek az utolsó falatot is kivették a csehszlovákiai cipésziparosok szájából és nem kell sok esztendőnek leperegnie, — panaszkolja Orbán György, — kihal a cipészkisipar Csehszlovákiában. Husz évvel ezelőtt Nyitrán, a huszezer lakóju kisvárosban, 70 cipész és rokonszakszabó tanonc volt, míg ma mindössze hét gyerek tanulja a tótföldi kisvárosban a cipőkészítés művészetét. És ez a szám nem is nevezhető kicsinek, mert

Prágában, a birodalom fővárosában a Cseky Obuvník (Cseh Cipész) című szaklap szerint nem éri el a tízet a cipészipari tanoncok száma.

A most Bratislávának nevezett Pozsonyban, amely katonai szempontból is nagyváros, a helység valamennyi kaszárnyájának egész legénységi állományából sem tudott kihalászni a katonai parancsnokság egyetlen cipészmunokást sem és így nem sikerült felállítani a katonai cipőjavító műhelyt, ami arra kényszerítette a katonai parancsnokságot, hogy a legénységi bakkancsokat polgári cipésműhelyekben javíttassa.

Orbán György elsősorban a cipészeket okolja a csehszlovákiai cipészipar példátlanul nagyarányu leromlása miatt. Tíz-tizenöt év előtt, — írja levelében, —

a csehszlovákiai cipésziparosok összefogtak és egyöntetűen megtagadták azolnak a cipőknek talpalását és más javítási munkáinak elvégzését, amelyeket megrendelők a Bata-boltokban vásároltak.

Igy akarták rákényszeríteni a közönséget arra, hogy mérték utáni cipőmegrendeléseket eszközöljön. A szegény cipészek mozgalmá siralmas vereséggel végződött, mert a felháborodott Bata, akinek felháborodásánál csak szervezőképessége volt nagyobb, ekkor kezdte meg a cipőjavító műhelyek

felállítását. Batának természetesen ez is sikerült. Rövid néhány hónap leforgása alatt a javító műhelyek számai létesültek a roppant Bata-vagyon egyetlen megmozdulására és néhány esztendő múlva már teljesen kialakult a jelenlegi állapot:

a legelfelejtettebb kisközségben is működött a Bata-féle cipőjavító műhely.

És ezek a műhelyek méltók voltak szervezőjük szakértelméhez és pénzéhez...

Gépekkel berendezett miniatűr Bata-gyár volt minden egyes ilyen cipőjavító műhely.

Mindössze két embert foglalkoztatnak ezek a Bata-féle fiókgyáracskák, de

pompás gépi berendezésük lehetővé teszi, hogy ez a két cipésszegéd harminc-negyven szakiparos munkáját végezze el.

Érthető és indokolt, hogy a cipésziparosság a szakma teljes csődjét látta az állandóan szaporodó Bata-féle cipőjavító üzemek példátlanul nagy sikerében. 1934-ben a prágai parlamentig hallatszott már a csehszlovákiai cipészkisipar jankialtása. Számos képviselő követelte a kétségbeesítő nyomorra kárhoztatott cipésziparosok érdekében, hogy legalább ezeket a javítóműhelyeket szüntesse be a Bata-gyár. A cipészek mozgalmá azonban ezuttal sem sikerült.

A nagy Bata most is bebizonyította, hogy a világ egyik legkiválóbb szervező talentuma.

Körlevél ment valamennyi Bata-féle cipőjavító műhelybe Bata-ország fővárosából Zlinből és

néhány nap alatt ezek a Bata-féle javítóműhelyek hatmillió aláírást gyűjtöttek a közönség soraiból a Bata-féle javítóműhelyek érdekében.

A közönségnek konvenálnak ezek a gyári alapon működő cipőjavító műhelyek, mert munkájuk gyors, tetszetős és — olcsó. Érthető tehát, hogy

a cipőfogyasztó közönség a Bata és a cipészek között dúló elkecseregett kenyérharcban Bata pártjára állottak.

Ne gondoljuk azonban hogy a javító műhelyek felállítása kimeríti az óriási töké képviselő nagyvállalatnak egész ambícióját. Orbán mester elpanaszkolja az Az Iparosnak küldött levelében, hogy a Bata-cég legújabb terve egy újabb monstre gyártelep felállítása.

A második Bata-gyárat Érsekújváron fogják felállítani.

A fentiek után azt gondolná egy hozzájárulási elkecseregett cipészkisiparos, hogy a csehszlovákiai kartársak egész nap egyebet sem tesznek, mint sirnak és a hajukat tépik. Nagy tévedés. Még a felsorolt sorozatos katasztrófák után is akadnak élelmes cipészek Csehszlovákiában, akik nem esnek kétségbe. Megkísérlik a lehetetlent is és — ha másképen nem, ötlettel — felveszik a harcot a monstruózus Bata-tőke ellen. Ilyen élelmes ember Orbán mester is, aki az érdekes levelet szerkesztőségünknek küldte. Csinos nyomdai előállítású szórócdulát is mellékel a levélhez, amelynek szövegéből kiderül, hogy

Juraj Orbán György ingyen-cipőtalpalással és ingyenes cipőjavítással kedveskedik megrendelőinek.

Büszkén hirdeti a szórócdula, hogy Juraj mester 2 éven át harminckilenc megrendelőjét látta el ingyen-cipőtalpalással ennek az értékjegyrendszernek alapján. Hogy milyen kulcs szerint kapják a

szerencsés megrendelők ezeket az ingyen-talpalat és ingyen-sarkalásokat, valamint ingyen-cipőfoltokat, azt nem árulja el a szórócdula, de igen valószínű, hogy nemcsak a szerencsés megrendelő, hanem Juraj mester is megtalálja számítását az Orbán-féle értékjegyrendszer révén. A szórócdulára sorszámmal ellátott fehér blanketta van ráragasztva. A blankettát „értékjegy”-nek titulálja Juraj mester, aki gumibélyegzővel állítja elő ezeket a jegyeket, amelyek egy pár ingyen-talpalás, féltalp és sarok, vagy ennek megfelelő négy pár sarok és egyéb javítás ingyen kiszolgáltatásához juttatja az élelmes nyitrai cipész kundefijait.

Mint érdekességet említjük meg, hogy Orbán mester nyitrai műhelyében 12 cseh koronába kerül egy férfi-talpalás, 10 cseh koronába egy női, 6—7—8 koronába egy gyermek-talpalás; a férfi sarok 5 csehszlovákiai és mindössze 8 csehszlovákiai egy női vagy gyermek-sarok. Nem nagy szakértelem kell hozzá, hogy megállapítsa az olvasó Juraj mester dömping-árából a Bata-féle gyári alapon működő cipőjavító műhelyek árlemorzsoló konkurrenciáját.

Aki birja marja és Juraj mester, — úgy látszik birja, mert nem vesztette el a humor iránti érdeklődését sem. Szerfölött megtetszetek neki „Az Iparos” viccei. Tetszését azzal honorálta, hogy beküldött szerkesztőségünknek egynéhány hamisítatlan csehszlovákiai viccet. Az egyiket alább közöljük:

Egyik iparos: No, hogy megy nálatok a műhely?

Másik iparos: Hát, bizony nekünk „kettőseknek” elég rosszul.

Egyik iparos: Hogyan? Nektok „kettőseknek”?

Másik iparos: No, mert azt látom, hogy „egyeseknek” jól megy!

Mint fentiekből megállapítható, mi is igyekeztünk honorálni Orbán György nyitrai iparos testvérünk kedves megemlékezését és érdekes levélét. Leközlöttük annak adatait, hogy lelket verjünk az elkecseregett idevalósi cipésziparosokba és mint követendő példára mutassunk rá Orbán György mesterre, aki a romániaiánál hasonlíthatatlanul rosszabb csehszlovákiai piacon sem esik kétségbe. A minden más konkurrenciánál veszedelmesebb Bata-konkurrencia sötét árnyékában is ki tudta magának harcolni az élelmes és ötletes nyitrai cipész a tisztességes kenyeret és megmutatt, hogy egy olyan országban sem esik a fejé lágára az értelmes szakiparos, ahol Bata, a világhírű cipészkirály évekkel testbéli halála után még mindig korlátlanul uralkodik minden csehszlovákiai cipő és cipőjavításai fölött. (n.)

MEGHATÁROZÁS.

— Maga bigámival van vádolva. Tudja, hogy mi az a bigámia?

— Hogyne, kérem. Hogyha valaki ugyanazt a számárságot kétszer követi el.

Március 20-tól április 2-áig tart Timisoarán a gépjárművek összehúsa.

A gépkocsik, motorkerékpárok és más járművek szokásos bejelentése ebben az évben Timisoarán március 20-án kezdődik és április 2-áig tart. Ezen idő alatt a városban lakó autótulajdonosok és egyéb járművek tulajdonosai tartoznak az Aradi-uton levő Unirea benzinkertben működő bizottság előtt jelentkezni. A vidékiek ugyancsak ennél a bizottságnál a következő sorrendben jelentkeznek: április 3-án a buziaji járás, április 4-én a chisodai járás, április 6-án a központi járás, április 7-én a ciacovai járás, április 8-án a comloai járás, április 9-én a detai járás, április 15-én a giulvezi járás, április 16-án a gataiai járás, április 17-én a jimboliai járás, április 20-án a periamai járás, április 21-én a sannicolaul-marei járás, április 22-én a recasi járás és április 24-én a vingai járásban lakó tulajdonosok tartoznak jelentkezni. Aki a jelentkezést elmulasztja, súlyos büntetésben részesül.

SERTŐ NYILATKOZAT.

— Miért nem köszönsz a Lajosnak?

— Haragban vagyok vele, mert sertő hangon nyilatkozott a menyasszonyomról.

— Mit mondott?

— Azt mondta, nem érti, hogy adhatja le magát egy olyan csinos nő egy ilyen hülyével, mint amilyen én vagyok.

Jogesetek a kisipar köréből

A társadalombiztosító, mint alkalmazott orvosai munkaadója, felel a károkkért, amiket a munkásbiztosító orvosainak esetleges hibás kezelése idézett elő.

A timisoarai járásbíróság 9206—1933. számú elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben a felperes egy kerész, aki mint a kratochvill timisoarai cég alkalmazottja, sérülést szenvedett, míg az alperes a betegsegélyző egyik timisoarai orvosa, illetve mint az orvos munkaadója, maga a társadalombiztosító intézmény. A munkás napi munkájának végzése közben bakkezőnek mutatoujját fejszével megvágta. Bár azonnal jelentkezett orvosi kezelésre a betegsegélyzőnél, jelentéktelen sebe munkaképességének nagyfokú csökkenését idézte elő.

A kerületi orvos ugyanis bekötötte a munkás vérző sebeit és közölte a beteggel, hogy másnap jelentkezék a rendelőben újra. A sebesült munkás négy napon keresztül minden nap jelentkezett és minden nap kötést kapott a sebre. Már az első naptól kezdve érezte, hogy vérkeringése állandóan lassabbodik, ami olyan súlyosan fokozódott, hogy a szerencsétlen munkásnak a sebesülése utáni negyedik napon már a beszédképessége is csökkent. Természetesen jelentette ezt az orvosnak, aki megállapította, hogy a munkás tetanuszban szenved, ami a sértett ujj megvágása következtében történt fertőződés folytán állott elő. A tetanusz súlyos betegség; több mint hat heti kórházi kezelésbe került, míg a munkás végül elhunyt. A tetanusz súlyos betegség; több mint hat heti kórházi kezelésbe került, míg a munkás végül elhunyt. A tetanusz súlyos betegség; több mint hat heti kórházi kezelésbe került, míg a munkás végül elhunyt.

Felperes munkás keresetében arra való hivatkozással, hogy a jelentéktelen sebesülésből keletkezett tetanuszfertőzés az orvos gondatlansága miatt állott elő, mert a betegsegélyző orvosának már az első kezelés alkalmával tetanusz elleni injekciót kellett volna adni a betegnek, kérte, hogy részére a biztosító pénztár terhére rendes évi segély állapíttassék meg.

A bíróság helyet adott a keresetnek. Megállapította, hogy a tetanusz elleni injekció jelen esetben feltétlenül szükségesnek mutatkozott és az orvos beigazolhatóan mulasztást követett el, amikor a tetanusz megelőzését szolgáló injekciót nem nyújtotta a sebesültnek. Mivel az orvos a munkásbiztosító pénztár szolgáltatásában végezte a kezelést, jeien jogesetben a munkaadó szerepét az orvossal való viszonylatban a munkásbiztosító pénztár tölti be, így a pénztár tartozik a munkaképtelenné kezelt munkás részére az évi járadékot fizetni.

Olyan alkalmazott, aki a szolgálati viszonyt megszüntette, nem kérheti volt munkaadójától az első hét nap honorálását, ha kilépése után két nappal is történt a megbetegedése.

A targumuresi ítélkező bizottság elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő munkás a rendes felmondási idő lejártá után a szolgálati viszonyt megszüntette munkaadójával, akivel annak rendje és módja szerint el is számolt. A munkából való kilépése utáni második napon az említett munkás megbetegedett és a betegsegélyző pénztárnál jelentkezett. A betegsegélyző rendes orvosi kezelésben részesítette a munkást és betegségének nyolcadik napjától kezdődőleg a táppénzt is megadta. A munkás ekkor betegségének első hét napjára volt munkaadójától követelte „elmaradt” fizetését. Keresetében előadta, hogy betegsége volt munkaadójánál végzett napi munkája következtében keletkezett és így azon a jogalapon, hogy megbetegedése a megszünt szolgálati viszony folyománya, véleménye szerint jogosan követeli az első hét napra járó elmaradt fizetést.

A munkaadó a kérelem elutasítását kérte. Indoka, hogy egy megszünt jogviszonyból újabb jogok nem származhatnak. Alperes munkaadó a társadalombiztosító törvény 11-ik és 119-ik sz-

Timisoara kereskedőtársadalma a timisoarai munkanélküliek számára követeli az egy százalékos munkanélküli segély címén Timisoarán behajtott pénzeket

Nem törvényes, hogy az esedékes adók inkasszóját mindjárt végrehajtással kezdik.

Tiltakoznak a banati kereskedők az ellen, hogy adatok kijegyzése címén a pénzügyigazgatóságra cípeljek üzleti könyveiket

A timisoarai Kereskedők Egyesülete Oprea Ioan elnök, majd később Stachler Adám alelnök vezetése mellett a napokban népes választmányi ülést tartott, amelyen fontos kérdések kerültek megvitatásra.

Napirenden szerepelt többek között az egy százalékos munkanélküli segély ügye is. Ez a kérdés annál fontosabb, mert a betegsegélyző pénztár három évre visszamenőleg akarja ezt az illetéket behajtani és ezért számos cégnél, valamint vállalatoknál már foglalást is eszközöl. A foglalási jegyzőkönyvek ellen az érdekeltek felfolyamodást jelentettek be, mert az illeték utólagos behajtását törvénytelennek tartják. Megállapították azt is, hogy a timisoarai kereskedők önként vállalták az egy százalékos illeték megfizetését, egyrészt azért, mert felismerték az akció fontosságát, másrészt mivel arról biztosították őket, hogy a munkanélküli segélyalapra befolyt összeg nyolcvan százaléka Timisoarán marad és husz százaléka kerül a fővárosba. Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor a betegsegélyző-pénztár most 3 évre visszamenőleg kívánja ezt az illetéket behajtani. Az illeték felét a kereskedőknek, másik felét pedig az alkalmazottaknak kell fizetni. Az utólagos behajtás már azért is igazságtalan, mert a kereskedő nem tudja alkalmazottai fizetéséből az illeték felét három évre visszamenőleg előteremteni. Ezenkívül a betegsegélyző pénztár a behajtandó teljes összeget a fővárosba akarja küldeni,

ami által a helybeli munkanélküliek elesnek a segélytől. A Kereskedők Egyesülete tiltakozik az alap ilyen kezelése ellen, kívánja a hátraleékos illetékek törlesztését és követeli, hogy az alap kezelését vonják ki a betegsegélyző pénztár hatásköréből és annak behajtását bizzák a pénzügyigazgatóságra.

Rendkívül fontos kérdést jelent az adóztatás is, mivel a pénzügyigazgatóság új módszert léptetett életbe, ami súlyosan érinti a kereskedőtársadalmat. Az adóhivatal közgei ugyanis már az év elején eljuttatják a kereskedőknek az adóelőírást foglalási jegyzőkönyv formájában és ezzel biztosítják az adóhivatalnak azt a lehetőséget, hogy az esedékes adóra végrehajtást vezessen. Elveszik a kereskedőtől azt a lehetőséget is, hogy a felelősség útján elért adócsökkentést eredményesen érvényesíthessék a pénzügyigazgatóságnál. Az adóhivatalok ezenkívül felszólítottak számos kereskedőt, hogy az adózási évre vonatkozó levelezésüket és irattárukat a pénzügyigazgatóságra szállítsák abból a célból, hogy onnan adatokat jegyezzenek fel vevőikre vonatkozólag. Az adótörvény viszont csak arra ad módot, hogy az adótisztviselők a helyszínen nyerjenek betekintést az üzleti könyvekbe.

A választmány végül is elhatározta, hogy ennek megszüntetése érdekében a kereskedelmi és iparkamara közbenjárását kéri.

Az 1932 utáni adóhátraleékok törlesztésénél is eltogadja a kormány az adóbonokat

Minimálisan 25 százaléka lesz törleszthető adóbonokkal, vagy kölcsönkötvényekkel az adóhátraleékoknak.

Az 1934 április elseje előtről származó állami tartozásokból, amelyeket részben adóbonokkal, részben pedig kölcsönkötvényekkel fizetett ki a kormány, még ma is fennáll körülbelül egymilliárd lej rendezetlen adósság, amelynek rendezésére hár szert megfelleő összegű konszolidációs kölcsönkötvényt fognak kibocsátani. Ezen a réven fölöslegessé válik, hogy a rendes költségvetés mellett a kormány külön likvidációs büdzsét is felállítson. A régi tartozásokból megfennálló egymilliárd lej is a rendes kiadási költségvetésben kerül beállításra, míg a bevételi költségvetés megfelelő tételeinél a kormány azt a várható összeget fogja beírni, amelyet az 1934 előtti adóból és egyéb állami követelésekből remél inkasszáni.

A múltbeli kötelezettségek teljes felszámolásával kapcsolatban vannak azok a tárgyalások is, amelyek eddig sem kompenzálásra, sem kölcsönjegyzésre fel nem használt adóbonok teljes

bevonását célozzák. A miniszterium számításai szerint ezidő szerint még 800 millió lej névértékű adóbon van forgalomban és most azt a lehetőséget tanulmányozza a kormány, hogy ezeket a bonokat 1932 január elseje utánról keletkezett adótartozások fejében is elfogadja a kincstár, ha nem is teljes összegük erejéig, hanem valószínűleg részbeni készpénzfizetés mellett. Hír szerint a kincstár 25 százalékot, esetleg többet is elfogad majd bonokok és a többi készpénzben lesz köteles az adóhátraleékos kifizetni.

SZERELMI VALLOMAS.

— Szeretlek! Olyan a fogad, mint az igazgyöngy, a szád, mint a finom rubin, a szemed a legtisztább zafir, a hajad valódi arany.

— Te költő vagy...

— Nem. Ékszerész.

kaszaira hivatkozott, valamint a végrehajtási utasítás 22-ik szakaszára, mint amelyekből a fenti megállapítás világosan kitűnik. Az a tény, hogy a betegség a megszünt munkaviszony folyamata alatt már keletkezésben lehetett, nem jogalap a kérelem teljesítésére.

A munkaadó és munkás között fennálló összeköttetés folyamán keletkező betegségek megállapítása és azok keletkezése nem tartozik a törvény rendelkezései alá. Ha a munkás betegsége a munkaadó vétke magatartása folytán állt volna elő, az ügyben a társadalombiztosító ellenőrző szervei lettek volna hivatottak eljárni és megállapítani, hogy betartotta-e a munkaadó a munkások egészségének megóvása érdekében előírt törvényes rendelkezéseket. Abban az esetben, ha ezek ellen a munkaadó vét, büntethető. Elő-

fordul azonban olyan eset is, — mint jelen jogeset igazolja, — hogy a munkás valamely betegségre hajlamos, a betegséget a munkaviszony tartama alatt a munkaadó hibáján kívül kapja meg, de annak jelei csak a szolgálati viszony megszünte után jelentkeznek. Ez nem jogalap arra, hogy a munkaadó fizessen, mert végeredményben minden munkás betegsége nagyrészt abból keletkezik, hogy az évek folyamán a munkás munkaköreje napi munkája elvégzése közben felhasználódik. Sem jogilag, sem ténybelileg nincs tehát a kérelemnek alapja, miért is a munkaadó kérte a kérelem elutasítását.

Az ügyben a targumuresi ítélkező bizottság hozott döntést és a munkás kérelmét, mint alaptalant, elutasította.

Közi: Kala Sándor dr.

Véglegesen visszavonták Roman Valer törvénytervezetét

Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium végleg felvetette azt a törvényjavaslatot, amelyet Roman Valer dr. alminiszter készített az ipari foglalkozás szabályozására. Most már nem Roman Valer szerkesztésében, hanem magának a miniszternek fogalmazásában készült javaslat már lényeges eltéréseket tüntet fel az eddigiekkel szemben, de

a kézműiparosok még mindig nem szabadulnak a munkaügyi minisztérium „jóindulatú” gyámkodása alól.

Az új törvény rendelkezései kiterjednek a kisiparosokra, az ipari munkásokra, valamint a gyári, kereskedelmi és ipari üzletekben alkalmazott tanoncokra. A törvény rendelkezése alá tartozó, tehát képesítéshez kötött ipari szakmák a törvényhez csatolt jegyzékben vannak felsorolva, amely az ipari fejlődés által megkívánt esetekben királyi rendelettel bármikor bővíthető.

A Roman Valer-féle javaslatban tervezett pszichotechnikai intézetek csak a lehetőség szerint és csak akkor kerülnek majd felállításra, ha költségeik fedezéséről gondoskodni lehet. Ezek helyett a munkásközvetítő hivatalok mellett

tájékoztató irodákat

állítanak fel, amelyek tanácsokkal látják el az ipari pályára készülöket. A törvény rendszerezési a segédi vizsgát és a mestervizsgát. Munkakönyveket a munkaügyi minisztérium állítja ki ugyan-csak a minisztérium gondoskodik a kontárok szigorú megbüntetéséről is.

UDVARIAS VENDEG.

A gazdag Grün meghívja a szegény Kohn-t vacsorára. Grünnek azonban nem tetszik, hogy a férje az ő tudta nélkül vendégeket hoz és dübösen bemegy a másik szobába. Grün irigyzatos méregbe gurul, lekappa az asztalról a terítéket és az asztal után vágja. Mikor lecsillapodott, már csak a sórtartó maradt az asztalon. Kohn, aki mindaddig szó nélkül nézte a jelenetet, felkapja a sórtartót és szintén átdobja a másik szobába Grün után. Grün dühbe jön.

— Micsoda disznóság ez, hogy mersz te garázdálkodni nálam!

— Ez nem garázdálkodás, — felelt Kohn, — csak segíteni akartam.

— Mi az, hogy segíteni!

— Azt hittem, hogy a másik szobában vasortársunk.

Csendrelelet Bécsben.

Lehr, helyettes bécsi polgármester a lármacsenes szövetség értekezletén bejelentette, hogy a közel jövőben Bécsben is megtiltják a gépkocsikülöklök használatát. A helyettes polgármester arra hivatkozott, hogy külföldi tapasztalatok szerint a túlkölés megtiltása nem jár a gépkocsibalesetek szaporodásával. A tilalom bevezetését júniusra tervezik.

JÓ TARSASAG.

— Egész délután Bachot játszottam.

— Nyert, vagy veszített?

— Ünnepi vacsora Olariu timişoareai ipartestületi elnök tiszteletére.

A timişoareai iparosok a napokban a munkások szindikátusának nagytermében vacsorát rendezett Olariu Petre husiparos mester, ipartestületi elnök tiszteletére abból az alkalomból, hogy alpolgármesterré nevezték ki. A vacsorán körülbelül százán jelentek meg iparosok és a hatóságok képviselői. Az első felköszöntőt ifjabb Cosma Aurel képviselő mondotta, aki mint az ipartestület ügyésze üdvözölte Olariu Petret. Nistor Dimitrie dr. prefektus a megye, Coman Augustin főpolgármester a város, Oprea Ioan kereskedelmi és iparkamarai elnök a kamara, Table Nicolae dr. városi főjegyző a városháza tisztikara, Petrovici Petre a román iparosok, Golumba Traian plébános a II. kerületi liberális párt, Kovács István az ipari szindikátus és az ipari szakcsoportok, végül Gajo András ipartestületi titkár az ipari szervezetek listviselői nevében üdvözölte az ünnepeltet, aki a felköszöntőkre meghatott hangon mondott köszönetet.

Negyven cluji építőiparos elkeseredett küzdelme a veszendő kenyérért

Itt a tavasz, újra megkezdődött Clujon a hajszja a szerzett jogok ellen. — Ismét lefokozták a cluji építőmesterek és kőművesek jogkörét.

Anca dr. alpolgármester ígéretet tett, hogy a város megvédi a cluji építőiparosok fenyegetett szerzett jogait

Amióta életbe lépett az építészakamarai törvény, az építőiparosok állandó harcot folytatnak megélhetésükért. Ez a törvény ugyanis nem számolva a csatolt területeken érvényben levő régi szokásokkal és az építőiparosok egyes képesítési osztályaival, évtizedes szerzett jogukat elkobozta miáltal kenyérkereseti lehetőségeiktől fosztotta meg őket.

Megalakította a törvény az úgynevezett Építészeti Testületet és aki ennek a testületnek nem lett tagja, azoknak úgy tervezési, mint építésvégrehajtási jogukat alacsonyra csökkentette. Ma már ez az építészeti testület állam az államban. Olyan jogokat gyakorol, amelyek nem illetik meg, rendelkezéseket küld az egyes építészeti hatóságokhoz és ebben megszabja az építőiparosok működési és hatáskörét is. A cluji városi mérnöki hivatalhoz az építészakamara a közelmúltban

rendelkezést küldött, amelyben az építőmesterek és kőművesmesterek jogkörét annyira lefokozta, hogy azok az építőipar gyakorlásával aligha foglalkozhatnak.

A mérnöki hivatal ragaszkodva ehhez az utasításhoz, visszautasított már több olyan építés iránti kérést, amelyet építőmesterek, vagy kőművesmesterek irtak alá. Így állott elő az a helyzet, hogy

most, az építési idény kezdetén egy sereg évtizedes múlttal rendelkező cluji építőiparosnak vették el a mindennapi kenyerét.

Ez a jogfosztás az építőiparosok körében nagy megdöbbenést keltett s ezért a napokban az építő és kőművesmesterek egy negyven tagú küldöttség jelent meg Moldovan Anton szakosztályi elnök vezetésével Draganu cluji polgármester előtt, hogy az építészakamara jogtalan beavatkozása ellen és a szerzett jogok elkobozása ellen tiltakozzék.

Draganu polgármester távollétében dr. Anca

alpolgármester fogadta a küldöttséget. Moldovan Anton a küldöttség nevében előadta, hogy

mióta az építészakamara megalakult, minden év tavaszán megkezdődik a meglepetések, a jogvesztések és a szerzett jogok elkobozásának fenyegető réme.

Elmondotta, hogy az építészakamarának, amely legutóbbi rendelkezésével alkotmányellenesen az építőmesterek és kőművesmesterek működési körét korlátozta, nincs jogában ilyen rendelkezéseket kiadni, mert

az a törvény, amely az építőipar gyakorlását az egész ország területére egyetemlegesen szabályozta, határozottan kimondja, hogy a szerzett jogokat tiszteletben kell tartani.

A régi királyság területén az építőipar gyakorlásával foglalkozó iparosoknak nincs meg az az osztályosításuk, mint nálunk s ezért ott ez a törvény érvényesíthető is. Nálunk azonban nem. Kérte a polgármestert,

akadályozza meg, hogy életük delén lévő érdemes iparosok elveszítsék az építészakamara hatalmi túltengései miatt kenyerüket és családjaikkal együtt holdusbotra jussanak.

Válaszában az alpolgármester előre bocsátotta, hogy a városi tanács végrehajtó szerv és alkalmazkodnia kell a törvény rendelkezéseire. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a szerzett jogokat nem kell tiszteletben tartani. A városnak nem érdeke, hogy polgárai elveszítsék kenyerüket és amennyiben úgy látja, hogy a törvény rendelkezései hézagosak, a városi mérnöki hivattal és jogügyi osztállyal át fogja tanulmányoztatni a törvényt és azután megteszik az intézkedéseket. Ciortea városi főmérnök felvilágosító szavai után az alpolgármester felhívta a küldöttség figyelmét, hogy sérelmüket írásba foglalva juttassák el hozzá, hogy panaszaik orvoslása ne szenvedjen késedelmet.

Uj devizatörvény készül

A külkereskedelmi forgalommal kapcsolatban sorozatos botrányok közepette leleplezett deviza visszaélések, — a Vasilescu-Cantalu és a Cagero esetek — valamint a Semmitó széknek az 1932-iki devizatorvénnyel kapcsolatban hozott egy döntése arra indították a Banca Nationala kormányzóságát, hogy a kormánynál a devizarendekezesek szigorítását szorgalmazza. Uj devizatorvény készül, amely

drákói intézkedéseket tartalmaz a kivitelrel szerzett devizák elrejtői ellen

s addig is, amíg ez a reform tető alá kerül, a kormány rendeleti uton fogja szigorítani a jelenleg életben lévő devizatorvény végrehajtási utasítását.

A múlt év utolsó negyedére és ez év első negyedére szóló behozatali engedélyek kiadásának kérdése még mindig nem nyert rendezést. A múlt év utolsó negyedére szóló behozatali engedélyekkel kapcsolatban a Kontingentálási Bizottság olyan határozatot hozott, hogy csak a legszükségesebb nyersanyagok behozatalára adja ki az engedélyt az erősválutájú államokból. A gyengébbváltájú államokból a behozatali engedélyt a múlt év utolsó negyedére már régebben kiadták.

Az ez év első negyedére

az erősválutájú államokból behozatali engedélyt továbbra is csak szorványosan adnak ki.

A kontingentálási bizottság még mindig nem állapította meg, hogy az egyes cégek az erős valutájú államokból milyen összegben importálhatnak. Elvileg oly döntést hoztak, hogy tekintettel a devizadisponibilitás alacsony összegére, csak nyersanyag és olyan készgyártmány behozatalára adnak engedélyt, amelyek más gyengébb valutájú államokból nem importálhatók. Hir szerint, a jövő hét végén kezdik meg a behozatali engedélyek rendszeres kiadását.

Nem tisztázódott a helyzet a németországi behozatali engedélyek körül. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium továbbra is ad ki behozatali engedélyt németországi importra, azonban

a behozatali engedélyre a transzfervízumot még mindig nem adja ki a Jegybank,

azzal az indokolással, hogy át kell kalkulálnia

ALAPOS AGGODALOM.

Manduláné azt mondja a férjének:

— Adolfskám, ideje lenne a mi Médikénket felvilágosítani.

— Miért? — kérdesi Mandula.

— A héten már negyedszer jött haza reggel és én úgy félek, hogy naivságában történik valami velem.

A kormány ajánlatot kapott japán gyapot szállítására, mely 40 százalékkal olcsóbb az angol gyapotnál. — Ausztriába és Németországba clearingben, Magyarországra 25 százalék erős deviza mellett megengedték a kukorica kivitelét.

A kormány gazdasági bizottsága a héten több fontos külkereskedelmi kérdést döntött el. A fontos külkereskedelmi kérdést döntötték el. A földművelésügyi miniszter bemutatta az üléseken egy nagy importőr-cég ajánlatát, amely japán-gyapotot ajánl a kormánynak a falusi lakosság céljaira.

40 százalékkal olcsóbban, mint ahogy a fennal ma Liverpoolban beszerezhető.

A kormány szakértő bizottságot küldött ki a gyapot megvizsgálására és ha minőségileg az áru megfelelőnek mutatkozik, a kormány nagyobb mennyiséget hajlandó megrendelni a szövetkezetek számára.

Ugyancsak a földművelésügyi miniszter tette szóvá a gabonaművek nagy áresésének kérdését, amely a piacon azóta jelentkezik, hogy a Banca Nazionale beszüntette a kukorica kivitelét Magyarországra, Ausztria és Németország felé. Tudvalevő, hogy a Jegybank abban a feltevésben, hogy a román kukorica e három országon keresztül Olaszországba megy ki, amely viszont dollárban vásárolja meg, csak erős devizák ellenében engedik meg a kukorica exportját. A kivitel erre megállt és az árak katasztrófálisan leestek. A kormány gazdasági bizottsága most azt határozta, hogy Ausztriába és Németországba a jelenleg fennálló fizetési forgalom keretében korlátlanul exportálható a tengeri, Magyarországra pedig nem 100 percentben erős deviza ellenében, hanem csupán

25 százalék szabad deviza mellett, az ár 75 százaléka pedig magán-clearingben nyer továbbra is elszámolást.

Megkövetjük azonban annak igazolását, hogy a vásárlások belföldi célokra és nem továbbeladásra történnek.

Kimondta végül a bizottság, hogy állami ár-letéseken eszentul posztóra ajánlatot, csak a gyárraktól fogadnak el, közvetítőktől és kereskedőktől nem. Erre az intézkedésre azért van szükség, mert a posztógyárak kötelezve vannak arra, hogy üzemiükben belföldi gyapjút használjanak fel s azt a Mezőgazdasági Szindikátus útján, illetőleg annak irányirai mellett vegyék át. Más posztóajánlatok elfogadása tehát sértene a gyárak érdekeit, akik áldozatot hoznak a mezőgazdaság javára a gyapju átvételénél.

OCSKA RUHAK.

— Itt volt egy szegény házaspár és kért valami ocska ruhát.

— Adtól nekik?

— Odaadtam az uramnak egy öt éves kabátját és egy divatjamúlt ruhámat, amit a múlt héten csináltattam.

DAS GESCHAEFT.

— Wie geht Ihr Geschaeft, Herr Steiner?

— Danke, meine Kundschaft waechst von Tag zu Tag!

— Was verkaufen Sie denn?

— Kinderkleider!

Hajmosó
„hajszáritó”
készülékek
és más
fodrászati
cikkek
olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

Módosítják az adóbehajtási törvényt

Uj intézkedések a behajthatatlan állami követelések beszedésére. — Módosítják a vagyontalanság igazolásának eljárását. — Minimál adót állapítanak meg a haszon nélkül működő részvénytársaságoknál.

Ismeretes, hogy a pénzügyminiszter a költségvetési javaslattal kapcsolatban törvényjavaslatot akar beterjeszteni az adók behajtásáról szóló törvény módosítása tekintetében. Főképen arról lesz szó ebben a törvényjavaslatban, hogy az adóvégrehajtás felfüggesztését rosszhiszeműen kiszoruló adózók ellen találjanak rendszabályokat.

A törvényjavaslat egyes részletei már nyilvánosságra kerültek és azokat az alábbiakban ismertetjük:

Elsősorban arról intézkedik a javaslat, hogy mi történjék azokkal a hátralekös adókkal, amelyeket az adózó féltől annak vagyontalansága miatt már nem lehet behajtani. Ezek az összegek igen nagyok, hogy csak néhány példát említsünk: *Bucurestiben 106 milliót, Clujon 185 milliót, Cernautiban 108 milliót tesz ki.*

Az egyenes adók igazgatósága arra a megállapításra jutott, hogy Ardealban, Banatban, és Bucovinában a nagyszámú behajthatatlan hátralekösök a régi magyar, illetve osztrák rendszer következményének kell betudni, amelynek alapján elég volt, ha az adózó tanukkal igazolta vagyontalanságát, mely esetben már felfüggesztették a végrehajtást. Az okirályságban azonban ezenkívül írásos dokumentumokra is van szükség. Eppen ezért elhatározták, hogy a behajtási rend-

szereket *egységesíteni fogják* és így a bírói uton történendő végrehajtás-felfüggesztések is csak *hiteles, írásos dokumentumok alapján* történhetnek.

Amennyiben pedig a lefoglalt tárgyakat igénylő egyén az adózónak vérrokona, úgy az igényper benyújtásával egyidejűleg a szóbanforgó összeget letétbe kell helyezni. Enélkül a végrehajtás felfüggesztése nem kérhető.

Egy másik fontos módosító javaslat a részvénytársaságokat érinti igen közelről. Ismeretes, hogy a törvény 1932-ben hozott módosítása minimális adóalapot állapított meg azon vállalatok részére, amelyeknek mérlege nyereséget nem mutatott fel. Ezt a minimumot azóta két ízben csökkentették és 1934-ben az alaptőke 1 százalékában állapították meg.

A miniszterium most megállapította, hogy a vállalatok jelentékenyen leszállították alaptőkéiket, hogy így keressenek kibúvót az adófizetési kötelezettség alól. Az új vállalatok közül akárhánynak pl. csak egymillió alaptőkét jelentett be, jöellehet 60—70 millióval kezdte meg működését. Mindezekért a miniszterium elhatározta, hogy a minimális adóalapot 3—4—5 százalékra emeli fel. Ezenfelül pedig fix összeget is állapít meg, amelynél kevesebbre egyetlen vállalat sem lehet megadózta.

A modern lakáskultúra a bécsi mintavásár tükrében

Milyen az új butordívat, amely nemcsak a főuri lakások pazar berendezésével törődik, hanem azzal is szeretettel foglalkozik, hogyan tehető lakájosá és izlésessé a vékony-pénzü kisember szerény lakása.

Erőteljesen előretört a kézműipar a bécsi mintavásár butorkiállításán

A múlt szombaton megnyílt bécsi mintavásár mint az előző évek folyamán, úgy most is bőséges anyagot vitt az érdeklődő szakipar és a nagyközönség elé a gyakorlati használati butor terén és irányt mutat a lakásberendezési ipar jövő fejlődése és új oékítüzése irányában is. A mintavásár hatalmas anyagában igen sok stilbutor látunk, amelyek a kiállító nagyfoku szak-képzettségéről tesznek tanúságot, de hatalmas anyaggal szerepelnek a modern irányzat képviselői is, akik szintén a legmagasabb színvonalat képviselik még világviszonylatban is.

Erdekes, hogy a kiállítás anyagában alig szerepelnek már a nagyhullámos (floderes) furnírral borított butorok. Ezek helyét simaszálú furnírral borított régi, bécsi formák foglalják el, amelyek ma már egészen újszerűen hatnak. A berendezések modora is változott. Különleges párnák, kis butorok, a butorok művészi elrendezése ragadja meg figyelmünket. A házi butorok többnyire a falba vannak építve és színes intarziákkal emelik a berendezés művészi hatását.

A hálósobák ismét világos fából készülnek, bekerekített sarokkal, faragások nélkül. Legnépszerűbb a jávorfa és a berkenye. Az egyszerű kivitel az uralkodó, így kisebb igényű és vékony-pénzü vevő is vásárolhat divatos hálót.

A kombinálható butorok módot nyújtanak arra, hogy mindenki önállóan, saját ízlése szerint és szükségleteinek megfelelően rendezze be lakását. Az egyes butortípusok, illetve butorrészek egymás felé és egymás mellé helyezése által akár naponta más és más módon, egyéniségének megfelelően alakíthatja át a vevő lakását, mindig újabb szépségeket juttatva érvényre.

Kislakások terén bámulatos haladást mutat fel a mintavásár anyaga, mert a legkisebb helyiségből is kényelmes otthonot varázsol elő a nagy tudással és előkelő ízléssel előállított szobasarak-butorzat.

A bécsi mintavásár keretében először jutott szóhoz a kézműipar, mint külön szervezet, amely Ausztriában most már rendi alapon igyekszik

visszanyerni régi fényét, melyet évszázadokon át megszerzett magának és most, a mai viszonyokhoz mérten teljes egészében vissza akar hódítani. És a bécsi butoriparosoknak sikerük is van. Valóban felhívták a figyelmet arra, hogy iparuk üzése magas intelligenciát, üzleti tehetséget és nagy akaraterőt képvisel, amely mindig alkalmazkodó képességgel párosul.

A bécsi mintavásár keretében kiállító kézműiparosok bebizonyították, hogy nem a gyáripár van hivatva értékes és izléses iparcikkek előállítására, hanem sokkal inkább alkalmas erre a kézműipar, amely izlés tekintetében messze felette áll a gyáripárnak, mert egyénit is tud előállítani, ami a gyári tömegcikknél sokkalta nagyobb értéket képvisel.

Az osztrák kézműipar ujászületésében nagy érdeme van az Iparfejlesztési Intézetnek, amely évtizedek óta dolgozik célkitűzései megvalósításán a kézműipar fejlesztése érdekében és hogy mennyire tettekkel tényez ez az intézmény, legjobban a mintavásáron látjuk, mert az itt felvonult iparosokat jó mintákkal és anyagi támogatással ez az intézmény segítette érvényesüléséhez. Erthető így, hogy a bécsi butoripar keretében elhelyezkedett kisiparosokat a mintavásáron elért nagy sikerük óriási anyagi előnyt is biztosít, mert nemcsak a belföldön növelik üzleti esélyeiket, hanem exporthoz is juttatja a bécsi asztaloskézműves valóban mintaszerű és az iparművészeti névót mindenben elérő butorkészítményeit.

Elég, ha végigsétálunk a bécsi mintavásár kiállított butorai között és megjelenik előttünk a szervezésben rejlő óriási erő, amely megérett és boldogulást juttat sok ezer kisiparosnak, akik csak ennek a kollektív szervezethez segítségvel juthattak el egy nemzetközi mintavásár kirakatába és ezáltal az érvényesülés útjára.

KULPOLITIKA

— Nem értem, miért gyilkolták meg a japán kázadók a minisztereket?

— Biztosan ferde szemmel nézték a lázadást.

Mi történik a liszttel és a liszt körül?

Ismeretes, hogy a gabona-árak hetek óta esnek, vagononként 5—10.000 leies árdifferencia van a néhány hét előtt jegyzett árakkal szemben és ez annál feltűnőbb jelenség, mert minél meszebb vagyunk a mult évi termésbetakarítástól és minél jobban kifogynak a tavalyi készletek, a gabona-árak annál emelkedettebbek szoktak lenni. Az idén ennek ellenkezője történik, a gabona-árak esnek, a malomipar helyzete pedig hirtelen válságosra fordult. Oka ennek az, hogy a román liszt kivitteli hihetetlenül magas taxák gyilkolják le. Amikor egy vagon lisztet abban a pillanatban, amikor a szállítványt a malomban beraktározzák,

Taxa de consumatie címén 2550, Taxa de valorificare címén 9180, Taxa de brutari címén 2244, Odra afaceri címén 2207 és Timbru proportional címén 370 lei, vagyis egy-összegben 16 ezer 551 lei költség terheli

gondolni sem lehet józan ésszel arra, hogy a romániai liszt külföldi piacokon versenyképes lehessen.

Tudjuk, hogy ennek az egészségtelen liszt-politikának célja eredetileg az volt, hogy a gabonakivitteli prémiumokat a kormány a malmokon szedje be. Az eredmény az lett, hogy ezt az obskurus rendszert a malmok nem bírják, mert nem bírhatják a végtelenségig a román liszt nemcsak a külföldi piacokat veszítette el drágasága miatt, de az ország határain belül is átlag 2 lei-vel drágult kilogrammonként.

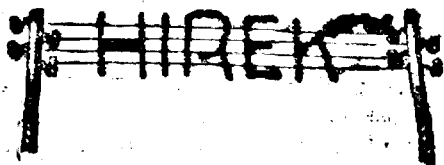
A belföldi lisztforgalom is érezhetően csökkent, annak ellenére, hogy kenyeret mégis csak fogyasztanak az emberek. De a városi fogyasztók is rájöttek arra, hogy sokkal olcsóbbá tehetik a megélhetésüket, ha a lisztet nem készen, tisztán veszik, hanem kerülő uton szerzik be. Gabonát vásárolnak a piacon és falusi vámmalmokban őrltetik meg, amelyek mentesek a fantasztikus illetékektől. A fogyasztók ma már rengeteg ilyen

„fekete lisztet”

használnak el érthető védekezésül a kormány politikája ellen, amely a legnélkülözhetetlenebb

táplálékunkat ma holnap megfizethetetlen ritkassá teszi.

A gabonapiac válságos helyzetét, a kormány gabona- és liszt-kivitteli politikájának teljes csődjét egyébként legjobban az jellemzi, hogy a malmok ma már hetenként legfeljebb 3—4 napon át

AZ IPAROS

— Március végéig minden adóhátralékot behajtának. A behajtási pénzügyigazgatóságra újabb miniszteri rendelet érkezett, amelynek értelmében a hátralékos adókat március végéig minden körülmények között be kell hajtani. A rendelet az aradi pénzügyigazgatóság egész tisztviselői karát teszi felelőssé az adóbehajtás sikeréért.

FORDITOTT VILAG.

- Baj van a pénztárosommal.
- Mégpedig?
- Megszöktem a kauciójával.

— Megbüntetik az italmérőket, ha nem árusítanak monopol-szeszt. Az aradi pénzügyigazgatóságra megérkezett a monopolvezérgazgatóság rendelete, amely szigorú utasítást tartalmaz arra nézve, hogy a monopol által forgalomba hozott árúkat tartásukat ellenőrizze. A pénzügyigazgatósági közegek ellenőrző szemléket tartanak annak megállapítása végett, hogy az italmérők a monopol-szeszt és pálinkát előírt mennyiségben tartják-e. Azokat az italmérőket, akik nem tartják be a monopolvezérgazgatóság rendelkezéseit, szigorúan megbüntetik.

dolgoznak a tűzüköt csak a nappali órákra korlátozták. És ha a mai gabona és lisztreszsimben hamarosan valami egészségesebb változás nem következik be, számolni kell azszal a lehetőséggel is, hogy

Igen sok nagymalomnak kell tűzét leállítani, hiszen felhalmozott készletein sem tud már találni.

Nem lehet csodálni, ha a kenyérfárak a gabonaárak esése mellett is fokozatosan emelkednek, nem csoda, ha a kenyérproblémát ármegálapításokkal nem sikerül megoldani.

FREMDENVÉRKEHR.

- Wollen S' a Zimmer um zwei oder drei Schilling?
- Was ist denn da für Unterschied?
- Bei dem um drei Schilling is a Mausfall'n im Zimmer.

— Állami kölcsönkötvényekkel lehet adótartozást fizetni. A pénzügyigazgatóságra nagyfontosságú pénzügyminiszteri rendelet érkezett, amely intézkedést tartalmaz az állami kölcsönkötvényekkel való adófizetésekre. A rendelet értelmében mindazok, akik állami kölcsönkötvényeket még nem kaptak meg, ezekkel a kötvényekkel fizethetik 1934. április elsejéig a hátralékos adójukat, illetve ezeket a kötvényeket a pénzügyigazgatóság az 1934. április 1-ig hátralékos adók fejében visszatartja. A kötvényeket számszálszámban fogadja el a pénzügyigazgatóság. Közli továbbá a pénzügyigazgatóság, hogy mindazok, akik ezt a kedvezményt igénybe akarják venni, a lakóhelyük szerint illetékes kerületi adóhivataltól kérjenek bizonylatot a hátralékos adókról s ezzel a bizonylattal jelenjenek meg a pénzügyigazgatóság pénztáránál, ahol javukra írják a bonokkal történő befizetést.

GYASZ.

- Döögne mély gyászban meg az uccán, szembejön vele Pöcög és megkérdi:
- Csak nem halt meg a férje?
- Nem.
- Hát akkor miért hord gyászruhát?
- Tudja, az uram olyan rosszul bánt velem, hogy most újra gyászolni kezdtem az első férjemel.

Farsang

Írta: FARKAS IMRE

Nelli néni levele Elli nénihez.

„Édes Ellym, hát azt sem tudom, hol kezdjem. Összefolynak előttem a betűk, minduntalan lecsuszlik az orrom tövére ez az öreg okuláré, szeretnék olyan gyorsan írni, ahogyan beszélek, de hát nem tudok én csak öreg betűt írni, hát már felkölttettem magamat hajnalban, megmondtam Stefánnak, az öreg szőlőpincének, hogy senki meg ne zavarjon, így aztán délig csak készen leszek a referádával.

Hát tudod, ne ess le a székről, kapaszkodj meg jól mind a két karfájában: Ilike menyasszony. Jól látod, édes Ellym a betűket: Ilike menyasszony. Sikerült a dolog. Ugy, ahogy gondoltuk. Az atléta-bálon.

De mégsem úgy, ahogy gondoltuk.

Ne nézd meg a levelem végét, mert róla nem írok semmi különöset. Ne kapkodj, ne akarj eligazodni ebben a sok ákom-bákomban, olvass Ellykém, szépen türelmesen. Hát így van, amint mondom. De hogy mindent megértés, el kell mondanom mindent szépen sorjában.

Hát azt te is tudod, hogy a mi drága kis húgunk ideges. Ezt a nyavalyát így hívják manapság. Mi körülünkban úgy hívták: el van kapatva. No, de mi ne csináljunk diagnózist, a tény az, hogy nem evett, fogyott vagy három kilót, pedig nem igen volt miből. Hát tudod, ilyen szép lány, ilyen gazdag lány, aztán nincs senki körülötte! A te ideád volt, hogy hozzuk föl az atléta-bárra. Jól emlékszem a szavaidra. Azt mondtad:

— Az atléta-bál azért atléta-bál, hogy ottan atléták legyenek kéznél. Atléta pedig azt jelenti, hogy erős férfi, izmos, vállas férfi van kéznél. Ne vigyél ilit a jurista-bárra, mert ott csak juristák vannak, a tiszti-bárra, mert ott tisztek vannak, ha már férjhez megy az isten-

adta, legyen egy atléta kéznél.

Hát feljöttünk az atléta-bálra. Előbb azonban, minthogy a családi összejövetel úgy határozott, hogy Ilikét mégis csak elvisszük a doktornhoz, mert nem igen alszik, meg nem igen eszik szegény, hát elvittem a doktorhoz, akit most úgy felkaptak, mint annak idején Pálmai Ilikát, szóval: Kocsis Gábor doktor urhoz, akihez te is föl akarsz jönni, de azt mondom neked, ne jöjss a dologgal. Mindjárt kiderül, hogy miért?

Kocsis doktor ur aránylag még fiatal ember. Fehér vásznonköpenyegben volt és nagyon gorombab volt. Te, hogy ezek a doktorok mire képesek. Rákiáltott Ilike:

- Üljön le.
- Szegény Ilikém leült.
- Nézzem a szemembe.

Szegény Ilikém átszellemülten nézett abba a savószerű szemébe.

Azt meg kell adni, hogy alaposan megvizsgálta. Talán szeretne volna, ha én nem vagyok ott, de én ott voltam. Ellykém rendületlenül, a mi drága kis húgunk hátát nem lehet megkopogtatni, csak az én jelenléteemben. Nem mintha attól félnék, hogy azt mondaná: „szabad”, mert én ismerem a fajtánkat, de engem is gardiroztak, nagyanyádat is gardirozták, mégis itt vagyunk, igaz-e?

Még kétszer voltunk a doktornál, haligatózott, kopogtatott, aztán mogorván kijelentette, hogy Ilinek semmi baja a világon.

— No, hálá az égnek, gondoltam magamban. De azért megkérdeztem:

— Akkor miért nem eszik? Miért nem alszik?

- Kocsis doktor ur azt felelte:
- A virágnak napsugár kell!

Ezért kellett neki ötven pengőt fizetni. Már csak akkor inkább a Schnewaia doktor odahaza a falun, az két hétig masszírozta ki az István bácsi lapockájából a zsábat és öt pengő forintot kért érte mindössze.

De hát te, édes Ellykém, egészen joggal kérdezheted: hol itt az atléta-bál? Várj, oda is elkerülünk, de ezeket az előzményeket el kellett mondani, hogy mindent megértés.

Hát az atléta-bál! Voltak ott atléták csőstül. Olyan mellkasokkal, hogy csoda. Csak úgy feszített rajtuk a frak, meg az uniformis. Ili pedig igazán olyan volt, mint egy szép virág. A kis fehér egyszerű ruhája (a te elgondolódod Ellykém) szinte világított. Még a főhercegné is elővette a lorgnonját, amikor ellibeggett előtte. Tudod, a virágot szívesen megnézi az ember. Mindeket is megnézték harminc évvel ezelőtt a vármegye-bálon, csak hát te is, meg én is nem oda néztünk vissza, ahová okos lett volna, hanem a hová a szívünk diktálta. Családi nyavalya ez nálunk, Ellykém, nyugodj bele, a nagyanyáink is ezt csinálták, mégis itt vagyunk tisztaságban és végre is: ez a fő!

Ilike is jutott egy atléta, még csak nem is az utolsó! Ugy hívták, hogy Boronkay. Nagyon szép kétméteres fiókó volt, Ili úgy pihedett a fehér mellényén, mint a pillangó a sziklán. Gondoltam: jól illenek. Gondoltam: egy ilyen kétméteres kellene már egyszer a családba, nem olyan kis nyiszlett, mint a te urad, meg az én mérges pöttyöm zsarnokom. Gondoltam. Igaza van Ellynek. Gyerünk nagy emberekkel, az atlétákkal.

Hát, Ellykém, itt megint beteljesedett a családunk végzete. Mert láttam, hogy a nagy Boronkay mellől egyszerre csak eltűnt a mi Ilikém és boldogan járja ezt a bolond új táncot — valami kis nyiszlettel. Odamegyek, jobban meg-nézem, hát, mit gondolsz, ki volt?

Eltaláltad: a Kocsis doktor.

Fehér kabátban jobban festett. Frakkban nagyon kicsi és csenevész. Egész olyan, mint a te urad, meg az én uram, én nem értem mi az, hogy minduntalan belénk botlanak ezek az apró, mérges emberek?

A Kocsis doktor nyakában valami sáld csillag volt és azt beszélték körülöttem, hogy az a

Megnehezíti az új törvény a részvénytársaságok alapítását

Ötmillió a minimális alaptőke, amivel részvénytársaság alakulhat. — A névleges alapítók két évig felelősek a jegyzett összeg lefizetéséért.

Szigorurendszabályok az inkorrekt igazgatósági és felügyelő bizottsági tagokkal szemben

Jelentettük, hogy a kormány új törvényt készít elő a részvénytársaságok alapításáról és működéséről, még pedig szigorító értelemben. A törvényjavaslatot az igazságügyminisztérium elkészítette és valószínűleg még a husvétai szünet előtt a parlament elé kerül. Az alábbiakban ismertetjük az új javaslat fontosabb rendelkezéseit, amelyek természetesen még módosulhatnak, de a készülő törvény szellemét hűen visszatükrözik.

A részvénytársaság alaptőkéje nem lehet 5 millió leinél kisebb,

a részvényesek száma pedig legalább 7. A társaság csak úgy alakulhat meg, ha az egész alaptőke le van jegyezve és a részvényesek a jegyzett összegek felét befizették. (Ez idő szerint elegendő a 30 százalékos befizetés.) A nem készpénz ellenében jegyzett aport-részvények értékét teljes összegben kell lefedezni.

Az alapítókkal kapcsolatban a javaslat azt az érdekes újítást vezeti be, hogy a névleges alapítók, akik a mögöttük álló igazi vállalkozók nevében részt vesznek az alaptőke lejegyzésében,

két évig felelősek maradnak a jegyzett összeg befizetéséért, ha közben át is adták a részvényeiket másnak.

Ha a részvények több kézen mennek keresztül, először a sorrendben utolsó engedményezőt hajtják végre a hátralékos részvényekért. Ha az alapítók valamelyike nem fizeti be idejében a hátralékos összeget, az általa jegyzett részvényeket meg lehet semmisíteni és helyükbe újakat kell kibocsátani, amelyeket a társaság az alapító költségére tőzsdén elárvereztetni köteles.

A részvénytársasági igazgatók tekintetében az új javaslat azt a korlátozást vezeti be, hogy az 50 millió leinél kisebb alaptőkéjű

francia akadémiának a kitüntetésé. Lehet, hogy így van, én nem kutattam, nem is kutatom, de mondhatom neked: nem tett rám valami jó benyomást az egész dolog. Mindig baj volt eddig nálunk, amikor az ilyen kis mérges emberek megjelentek a családjunk körében.

Déhat lilivel nem lehetett beszélni. Nem törődött az, lelkem, ezekkel a szép szál emberekkel, miatta domborodhattak a melikások és feszülhettek az izmok, ez, fiam, furt ezzel táncolt, meg ezzel beszélt, ezzel a szemüveges kis Mikigérrrel. Szomorúan figyeltem, hogy Boronkay egypárszor próbált közeledni Ilhez, de ez a pöttyös doktor mindig elintézte, hogy azonnal odább állott. Én magam se tudom, hogy csinálta, de így volt, ahogy mondom.

Másnap Ili sugárzó arccal pattant be a szobámba, rosszat sejtettem, Ellykém. Mi is így pattantunk annak idején, mikor bete jesült rajtunk családunk vezete és hozzamentünk a mi saját kis mérges embereinkhez. Egy nagy fehér virág volt a kezében. Lehetett vagy huaz pengő. Még mindig keresett a doktor harmincat rajtunk azért a megállapításért, hogy: a virágnak napsugár kell.

Mert jól sejtetd, 6 magamagát gondolta napsugár alatt. És Ili is őt érte a napsugár alatt.

— D'aga Nelli néni, olyan bo.dog vagyok! Hát mit mondjon az ember erre? Megcsókoltam a homlokán, mint ahogy az én édes anyám homlokán csókoit, amikor kijelenttem, hogy: „Vagy ez a százhatvancentiméteres m-regdugasz — vagy senki más!” Majd lejön a doktor, megígérte, hogy megvizsgál, reméljük, neked nem ír elő napsugarat.

Igy halásztuk mi ki, Ellykém, a legkisebb és a legcिंगarabb embert a nagy atlétabálon. Csókol a viszontlátásig szerető unokahugod: Nelly!”

★

cégek igazgatósága legfeljebb öt tagból, az ennél nagyobb alaptőkéjű vállalatoké pedig maximum 7 tagból állhat. Ha csak egyetlen ügyvezető igazgatója van valamely részvénytársaságnak, annak román állampolgárnak kell lennie, míg több igazgatósági tag esetén

az igazgatósági tagok kétharmadának romániai állampolgársággal kell bírniuk.

A vállalat vezetéséért mindegyik igazgatósági tag felelős. Ha valamelyik tag, aki nem részes az elkövetett cselekményben, ezt a kifogásolt ügyvezetés ellen az igazgatósági ülések jegyzőkönyvében azonnal leszögezi és erről a felügyelőbizottság tagjait is értesíti, mentesül a büntetőjogi felelősség alól. Az igazgatóság tagjai egyetemlegesen felelősek a részvényesek által teljesített kifizetések tényleges voltaért, az osztalék, vagy más formában szétosztott haszon valószínűsége miatt, a törvény által előírt üzleti könyvek létezéséért és szabályszerű vezetéséért. Ezekben a pontokban a vállalat hitelezői is indíthatnak felelősség-megállapítási eljárást, de csak csőd esetében. Ha alapos gyanúok forognak fenn arra, hogy a társaság igazgatói és a felügyelőbizottság tagjai súlyos szabálytalanságokat követtek el, maguk a részvényesek tehetnek feljelentést a törvényszéknél, ha az alaptőkének legalább 10 százalékát képviselik, esetleg ennél kevesebbet is, ha az alapszabályok másként intézkednek.

A további rendelkezések a mérleg összeállítását szabályozzák és többek között előírják, hogy

a tiszta haszonból évente legalább 5 százalékot kell a tartalékalap javára írni, amíg ez el nem éri az alaptőkének legalább egyötödét.

Kivételes esetekben, olyan vállalatoknál, amelyeknél bizonyos időre, legfeljebb három évre van szükség, amíg az a normális üzletmenetét megkezdheti, az alapszabályokban ki lehet kötni, hogy a részvényesek legfeljebb 5 százalékos kamatot kapjanak a pénzüik után. Az ilyen kiadásokat a beruházási költségek számlájára kell írni és ezekkel együtt az első nyereséges mérlegbe be kell állítani őket.

A kistrészvényesek érdekében való az a rendelkezés, amely szerint az alaptőke egyhuzadát képviselő részvényesek — esetleg ennél kevesebb is, ha az alapszabályok lehetővé teszik — saját költségükre és jogcímük igazolása mellett azt kérhetik a törvényszéktől, hogy

még a közgyűlés előtt egy, vagy több könyvszakértőt nevezzék ki a mérleg és a zárszámadások felülvizsgálására.

A törvényszék ilyen vonatkozású végzése ellen felebbezni nem lehet. A könyvszakértőknek minden joguk megvan a könyvek és mérlegképek valódiságának az ellenőrzésére és mindenféle felvilágosítást kérhetnek az igazgatóságtól és jelentésüket a közgyűlés előtt három nappal nyújtják be a vállalat székhelyre.

Az alaptőke leszállítása tekintetében a javaslat azt a feltételt írja elő, hogy azt csak két hónappal az erre vonatkozó határozatnak a cégajstromba való bejegyzése és a hivatalos lapban történt megjelenése után lehet keresztülvinni. A közgyűlési határozat céghivatali bejegyzése csak úgy történhet viszont, ha előzőleg a cégbírósg felülvizsgálja a részvényjegyzések és befizetések szabályos voltát. Ugyanez vonatkozik a tőkeemelésekre is.

A részvénytársaságok felszámolásáról szóló szakaszok többek között úgy intézkednek, hogy a felszámolás kimondása után az

igazgatóság semmiféle új ügyletbe nem foghat, egyetemleges felelőség terhe alatt. Az ügyesség kérheti olyan részvénytársaságok feloszlását, amelyek tisztességtelen működést fejtenek ki, a közérkölcök ellen vét, vagy veszélyes a közrendre, vagy az országos hiteléletre.

Külön fejezet foglalkozik a külföldi alapítású részvénytársaságok működésének szabályozásával. Külföldi részvénytársaságok csak akkor létesíthetnek Romániában fiókot, vagy képviselőt, ha a vállalat saját országában ugyanolyan román vállalatok részére kölcsönösviszony áll fenn. Egyetlen külföldi cég sem foglalkozhat Romániában olyan ügyletekkel, amelyekre otthon sincs joga. A kormány bármikor vizsgálatot indíthat a külföldi részvénytársaságok romániai működésének ellenőrzésére és az ügyesség útján kérheti a törvényszéktől a vállalat részére kiadott működési engedély visszavonását. A külföldi társaságok nem szerezhetnek meg Romániában más jogokat, mint amilyeneket a törvények és rendeletek a külföldiek részére biztosítanak. Ezek a cégek felelősek az igazgatóik, vagy képviselőik által vállalt minden kötelezettségért még akkor is, ha ezek a kötelezettség vállalásakor tullepték volna hatáskörüket. Az országban működő külföldi társaságok részvényei nem kerülhetnek jegyzésre román tőzsdéken, csak ha a cég legalább egy éve már fennáll és erre az időre közzétette a mérlegét. Mindazon személyek, akik bármilyen címen akármilyen ügyleteket csinálnak a törvényben előírt szabályoknak és feltételeknek nem megfelelő külföldi cégek javára, vagy megbízásából, felelősek az államnak és harmadik személyeknek az okozott károkért.

Ezek a leglényegesebb rendelkezések az új részvénytársasági törvényjavaslatnak, amely igen szigorú rendszabályokat tartalmaz a részvénytársasági igazgatókkal és felügyelő bizottsági tagokkal szemben, ha olyan műveleteket csinálnak, amelyeket a törvény tilt, vagy amelyek megtévészésre alkalmasak.

NYILVANOS TELEFON.

— Uram, ez már mégis csak sok! Közel egy órája várok itt, maga a fülénél tartja a kagylót és nem szól egy szót sem...

— Psst. A feleségemmel beszélgetek.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutor are în caz de deces a Reunionei Civile de Binefacere din Arad prin acasta comunitate cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Grupa I. csoportban Várfalvi Anton 814, Bisz Ioan 815.

Grupa II. csoportban vād. lui Juhász Ioan 908, vād. lui Vostinar Moisa 909, soț. lui Herle Bernhard 910.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor ca lumina-ta... a Industriilor din Arad face cunoscut memoriilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, sa achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calculate la de membri respira automatic, adică dacă membrul decedea între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa A. Csoportban: 893 soț. I. Martin Sztarovecky Mártonné, 894 soț. I. Stefan German Istvánné, 895 v. I. Stefan Pék Istvánné.

In Grupa B. Csoportban: 897 vād. I. Ioan Bustea Jánosné.